aanwezig
Voorzitter
De heer C. Dolmans

raadsleden en fractieassistenten:
mevrouw M. Alberts
mevr. F. van Amerongen
De heer A. van den Berg
De heer E. Braam
Mevr. M. ten Brummelaar (f.a.)
De heer J. Carlos de Paredes
De heer D. Cupedo
De heer D. van Dam (f.a.)
de heer M. Ezinga
mevr. I. Jansen (f.a.)
De heer T. Hoek (f.a.)
mevr. N. Kames
mevr. N. Kistemaker
Mevr. A. Koegler
Mevr. H. van der Kooij
De heer A. Kooy
mevr. M. Koopman
de heer G. Kruger
de heer M. el Majjaoui
de heer R. van der Meij
mevrouw C. de Mooij
Mevr. B. Niesen (f.a.)
Mevr. W. Van Nunen
Mevr. J. Schröter
De heer C. Sleddering
De heer R. Veerman
De heer R.J. de Vries
Mevr. E. Woudstra

Portefeuillehouders:
wethouder mevr. Bentvelzen
wethouder mevr. Besteman
wethouder de heer Keus
wethouder de heer Van der Laar
wethouder de heer Lugthart

Forumgriffier:
Mevr. P.E. van Santen

Betreft **Datum: januari 2021**
Openbaar verslag Forum Samenleving (vanaf blz. 1) en Stad (vanaf blz. 18) d.d. 26 januari 2021

1. Opening

De voorzitter: Opent het gezamenlijk Forum Samenleving en Stad als voortzetting van de vergaderingen van 19 en 21 januari 2021. Wij beginnen met de voortzetting van het Forum Samenleving.

2. Update stand van zaken bij culturele instellingen i.v.m. Corona

De voorzitter: Het agendapunt 11, namelijk de update stand van zaken bij culturele instellingen in verband met corona. Agendapunt, op verzoek van mevrouw Koopman, dus ik geef eerst even mevrouw Koopman het woord.

Eerste termijn

Mevrouw Koopman (D66): De update stand van zaken culturele instellingen in verband met corona. Nou, u geeft in de IB aan dat u het belangrijk vindt om de culturele infrastructuur van Rijswijk te ondersteunen in deze coronacrisis. Nou, daar zijn we het natuurlijk allebei over eens. En u heeft hier als gemeente Rijswijk ook veel geld gekregen van het rijk, en de provincie, 285 in 2020, en 75.000 van de provincie, plus 447.000 en 7 euro voor 2021. Geld wat heel hard nodig is zeker nu de huidige lockdown alles weer dicht is, en geld waarvan echter een groot deel nog steeds nog steeds bij de gemeente op de bankrekening staat. Tot nu toe heb ik begrepen heeft u de huur kwijtgescholden voor de periode dat de culturele instellingen die bij de gemeente huren echt gedwongen dicht waren, en de gelden van de provincie zijn verdeeld. Dat is natuurlijk een prima start, maar nog niet voldoende, wat het overgrote deel is nog niet besteed terwijl het wel heel hard nodig is. Vooral de Rijswijkse Schouwburg heeft schade opgelopen. Niet natuurlijk alleen in de periode dat ze verplicht dicht waren, maar zeker ook in de periode dat ze wel open waren. Want als je 700 plaatsen hebt, maar je mag er maar 150 bezetten, en later zelfs 30, dan lijd je natuurlijk nog steeds zwaar verlies. Zeker als er geen horeca-inkomsten en huur uit evenementen zijn. En daarnaast zijn er voor het komende seizoen nog allemaal

vouchers van vorig jaar die openstaan waardoor ook de nieuwe inkomsten minder zullen zijn. En ik denk ook niet dat dat op korte termijn zal kunnen verbeteren. De Schouwburg denkt zelfs al dat ze het misschien wel het hele seizoen dicht moeten blijven. D66 Rijswijk vindt het heel belangrijk dat deze culturele infrastructuur ook na de crisis weer open kan gaan, en we met z'n allen weer van cultuur kunnen genieten. De Schouwburg, Trias, museum, bibliotheek en vele andere organisaties hebben al veel gedaan om zich aan de nieuwe situatie aan te passen. Ze hebben kosten gereduceerd, in het management gesneden, rijksregelingen ingezet en aanvullende fondsen aangeschreven, maar we moeten uitkijken dat ze zich niet kapot bezuinigen en geen investeringen meer kunnen doen. En dat geldt natuurlijk niet alleen voor de gesubsidieerde instellingen. Wat gaan we als gemeente doen voor alle culturele organisaties zoals dansscholen, muziekleraressen, cultuureducatie die het ook zwaar hebben maar geen subsidie krijgen? Hebben deze al een beroep op de gemeente gedaan? Kortom, u heeft geld gekregen van het rijk om de cultuursector in Rijswijk te ondersteunen. Wat belemmert u nu om dat daadwerkelijk op korte termijn te gebruiken om de cultuursector door deze crisis heen te helpen?

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ik ben het van harte eens met mijn collega Koopman van D66. Ik heb daar ook weinig aan toe te voegen wat betreft de cultuursector. Maar, voorzitter, ik hoop dat u het mij toestaat dat ik deze brede vraag, en de bespreking van deze IB ook eigenlijk naar de welzijnssector probeert te verbreden, ook omdat er zoveel parallellen zijn. Zoveel overlap in datgene wat het rijk aan gemeente heeft toegezegd, en ook heeft uitbetaald wat betreft compensatieregeling, en de welzijnssector – dan heb ik het breed over de welzijnssector – van onze grote….

De voorzitter: Ja, het is eigenlijk niet het onderwerp van deze IB-brief, maar ik geef ik u toch maar even de gelegenheid, maar wel met de…
De heer Sleddering (VVD): Voorzitter, ik wil een punt van orde maken. Ik ben het hier absoluut niet mee eens. We gaan hier niet omdat wie een extra avond hebben gaan we de agenda vergroten. We doen gewoon wat er op de agenda staat, en het gaat hier over de culturele instellingen. En daar heeft iedereen zich op voorbereid, en aan de rest, als de PvdA een debat wil hebben over de corona en bestrijding, dan vragen ze maar een debat aan.
De voorzitter: Dank u wel. Ik wil inderdaad mevrouw Van Nunen vragen om zich zoveel mogelijk te beperken dat het een onderwerp van de IB-brief.
Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja. Dat begrijp ik, voorzitter. Ik probeer er ook niet, zoals de heer Sleddering mij verwijt, een nieuw agendapunt ervan te maken. Ik probeerde alleen de parallellen tussen cultuur en welzijn. En ik wil dan aan de wethouder als enige vraag nog stellen: wat heeft u met de compensatiegelden die u heeft ontvangen voor de welstandssector gedaan, net zoals bij cultuur? Dus dan heb ik daarbij mijn inbreng, in dit geval, afgerond.

Mevrouw Van der Kooij (GL): Nou, GroenLinks heeft in deze periode ook herhaaldelijk cultuur op de agenda gezet door onder andere tijdens het kaderdebat een motie in te dienen: help de Rijswijkse cultuursector. En die is dan ook overgenomen. We zijn dus erg blij om deze update te ontvangen, maar we hebben nog wel wat vragen hier ook over. Zoals mevrouw Koopman ook zei: een van de manieren van ondersteunen is het kwijtschelden van de huur van culturele instellingen die bij de gemeente dan accommodatie huren. Maar dat is dus alleen maar voor de periode dat zij echt dicht zijn terwijl ze al een veel langere periode daar last van hebben gehad, dus wij vragen ons af: is dat wel voldoende? Daarbij, nou ja, eind april had de Rijswijkse Schouwburg samen met andere theaters, 24 andere theaters, hadden zij een brandbrief gestuurd. Wij vragen ons af: is hiermee de Schouwburg echt uit de brand geholpen? En mijn volgende vraag is: krijgt nu iedereen die in de culturele sector werkt nu ook daadwerkelijk financiële hulp? Zijn er misschien nog mensen, of instellingen die tussen wal en schip belanden? Wij zouden graag een duidelijk overzicht krijgen van de culturele instellingen met wie de wethouder in gesprek is, en welke instellingen nu financiële ondersteuning krijgen, en welke zijn meegenomen voor die we… Kunnen meegenomen worden naar volgend jaar, ook voor de vervolgaanvraag? Eigenlijk was dit ook al wat we tijdens de motie de vraag over hadden gesteld, dus misschien kunt u daar binnenkort mee komen? En als laatste: kunnen wij nu controleren dat de gemeente zelf helemaal niks bijlegt?

De voorzitter: Mevrouw Kames, wil die ook nog het woord voeren, want er staat nog een … Nee? Mevrouw Koegler…
Mevrouw Kames (RB): Nee, anders wordt Coen boos. Ik wilde het ook wat breder trekken, maar dat komt straks wel.

Mevrouw Koegler-Böhm (CDA): Fijn om te lezen dat er geld beschikbaar is vanuit het rijk, en ook vanuit de provincie nog een bonus, dus wat dat betreft kunnen we ook vanuit de gemeente bijdragen om onze culturele instellingen te ondersteunen. Ik vroeg me nog wel af. Er zijn natuurlijk ook landelijke regelingen, en heeft de wethouder ook zicht op of de culturele instellingen inderdaad ook daar gebruik van maken? Want die regelingen, samen met de huur kwijtschelden, en ook nog subsidie moeten we toch een heel eind komen voor onze culturele instellingen. En nou ja, goed. Het is natuurlijk ook zo dat we niet de volledige schade kunnen vergoeden, dus dat we volgens mij met dit bedrag hele mooie dingen kunnen doen, maar dat we niet als raad het idee hebben dat wij de culturele instellingen volledig vrij kunnen spelen in deze crisis.

De heer Kruger (BVR): Ja, ik had iets voor de rondvraag een vraag niet gezet. Het houdt ook wel verband mee. Dat ging hoofdzakelijk over financieel, maar…Maar ik heb eigenlijk voor de rondvraag een vraag ingezonden. Ik weet niet of het handig is om dit bij het onderwerp te betrekken, maar dat gaat eigenlijk alleen over financiële zaken, dus hoe ziet…
De voorzitter: Nou, gaat het over het onderwerp van deze IB-brief?
De heer Kruger: Nou ja, ik heb vragen ingediend over het Rijswijks museum, over financiële zaken en naleving daarvan. Ik weet niet of dat…
De voorzitter: Ja, die mag u hierbij betrekken. Die staat bij algemene vragen. Die kunt u prima hierbij betrekken.
De heer Kruger: Het Rijswijks museum heeft in juli 2018 een aardige lening ontvangen van de gemeente van € 750.000, en daarvan was 4 ton die zou gebruikt worden om ongunstige hypotheekleningen in te lossen op het onroerend goed. En destijds is overeengekomen dat het museum horeca-activiteiten zou gaan ontwikkelen, en dan hebben we het over ruim twee jaar geleden, waarvan wij eigenlijk graag willen weten: wat is ervan terechtgekomen? Wat je kan er nog steeds geen uitsmijter… Je kan er nog niets halen. En nu kunnen we niet alles afschuiven corona, want de hele zomer is het museum gewoon open geweest, en de horeca was ook gewoon open. En we zijn geïnteresseerd wat daarvan terecht gekomen is? Toen we destijds een lening hebben verstrekt is ons de toezegging gedaan dat wij ieder kwartaal een informatie zouden krijgen over de stand van zaken. Er is een paar keer een bijeenkomst geweest in het museum zelf, en daarna werd het eigenlijk stil. En misschien heb ik veel gemist, maar misschien kan de wethouder dan reageren hoe dat nu gekomen is, en waarom men daar dan mee gestopt is? Verder heeft het museum vorig jaar in april - ik had er nog nooit van gehoord - maar de Agnes van den Brandelerprijs gewonnen van € 50.000. En ja, de vraag is: hebben zij die inkomsten gebruik om de financiële verplichtingen na te komen of hebben ze daar andere leuke dingen mee gedaan? En dan is ook de vraag waarom dat dan niet gebruikt is om hun schulden te verlichten? Veel musea die realiseren extra inkomsten door bijvoorbeeld digitale rondleidingen te geven. Het zou ideaal zijn voor Rijswijkers die sowieso al niet naar een museum zouden komen, maar misschien best leuk vinden om dat eens een keer digitaal mee te maken. De vraag is ook aan de wethouder: wat heeft het Rijkswijks museum ondernomen in die richting? En dan ja, dat is een beetje precair, waar iedereen die een lening heeft aangegaan die moet dat gewoon terugbetalen. Dat geldt voor iedere burger, dat geldt ook voor mensen die belasting moeten betalen aan de gemeente. En die lening is destijds verstrekt om het wat ongebruikelijke overeenkomst: nou, je hoeft nu wel niet te betalen, maar we doen dat maar over een paar jaar. Nou, zo heb ik geen huis kunnen kopen. Ik moest meteen betalen. Maar de vraag aan de wethouder is: hoe verloopt momenteel de terugbetaling? Want ik denk wel dat het nu tijd is geworden dat de hypotheek wordt ingelost. En ja, als het museum niet in staat is door bijvoorbeeld de situatie rondom corona, en ze betalen niet terug, wat gaat dan het college doen? Komt het hypotheekrecht dan in handen van de gemeente? Wordt het pand dan eigendom, en wat zijn daar dan de gevolgen van?

Wethouder Besteman: Dank voor de inbreng van de leden van de raad. Het lijkt me goed als ik even de context probeert te schetsen, en de situatie ook waar we nu staan. Ik denk dat dat al op heel veel vragen die ik heb gehoord antwoord geeft. Ja, dat we nog midden in die coronacrisis zitten dat is u allen natuurlijk duidelijk,

en dat geldt zeker ook voor de situatie in de culturele sector. Er zijn heel veel wisselende omstandigheden geweest, sluitingen, dan weer tijdig of deels geopend, enzovoorts. We zitten er nog middenin. Dus dat is denk ik goed om u te realiseren. We hebben gezegd: we beginnen met het aanpakken van de problemen van achteren naar voren, en dan bedoel ik: van achteren naar voren in de tijd. Dus de eerste schade bij instellingen inzake coronacrisis is ontstaan in de seizoenen '19, '20. En u weet misschien sommige culturele instellingen werken met seizoensjaren, anderen met boekjaren, dus in het seizoen '19, '20 is voor het eerst te maken gehad met corona. We zijn daar begonnen met inventariseren van problemen en de schade die daar is ontstaan. Vervolgens naar boekjaar '20, en we zitten nu, u snapt dat, in seizoen '20, '21. Het geld dat beschikbaar is… Nou, **mevrouw Koopman** heeft dat volgens mij heel duidelijk geschetst. Er is rijksgeld gekomen in 2020, het was dan 285.000. Nou, u heeft de bedragen genoemd. We hebben een extra subsidie weten te bemachtigen via de provincie, € 75.000, en niet in de laatste plaats met behulp van onze eigen statenleden waaronder Ed Braam. De tweede aanvraag van de provincie is helaas afgewezen, omdat het budget… De aanvraag was daar uitgeput. We hebben rijksgeld '20, '21 gekregen van de minister, en die heeft dat met klem verzocht aan de gemeenten om dat te besteden aan het duurzaam in stand houden van de culturele sector. Nou, dat is ook wat ik vandaag bij de fracties over het algemeen heb gehoord die aan het woord zijn geweest. En die inzet deel ik dan ook volledig. Nou, wat hebben we gedaan tot op heden? U heeft in de brief al een en ander kunnen lezen. Dat was trouwens een brief van voor de huidige lockdown, dus het is, denk ik, goed om daar nu een update van te geven. We zijn begonnen met het kwijtschelden van huren. Een aantal leden van de raad hebben dat ook al genoemd. Dat geldt natuurlijk niet als tegemoetkoming voor instellingen die geen huur betalen aan de gemeente. Deze voorziening is tegemoetgekomen aan de Rijswijkse Schouwburg, Triascentrum voor kunsten, Rijswijkse jeugdtheater, Amateurspalet en het B.B. museum. Met het geld van de provincie hebben we drie grote culturele instellingen kunnen compenseren voor een deel binnen de voorwaarden die de provincie heeft gesteld. Dat zijn Trias, Rijswijkse Schouwburg en het Museum Rijswijk geweest. Nou, helaas is de tweede aanvraag dus van de provincie afgewezen. Het derde wat we hebben gedaan is het positievere resultaat van met name de Rijswijkse Schouwburg van seizoen '19, '20 ook daar gelaten, dus dat helpt de Schouwburg ook weer voor een deel. En we hebben nog, tot slot, ook andere culturele instellingen, want daar hebben ook leden van de raad naar gevraagd, de mogelijkheid gegeven om een incidentele subsidie aan te vragen als zij een exploitatietekort konden aantonen kwamen zij daarvoor in aanmerking. En daar hebben Theatergroep SPOT en ook Arti-Schock een beroep op gedaan, en gebruik van kunnen maken. En dat is ook wat we vanuit die breed uitgezette aanvraag terug hebben vernomen van de instellingen. Dus die is breed uitgezet, en die twee instellingen hebben we uiteindelijk weer op die manier tegemoet kunnen komen. Nou, zoals ik zei: we zitten nog midden in de coronacrisis en in de zorg over de culturele instellingen. Ik denk dat ik daar ook gewoon heel erg duidelijk in moet zijn. Dus, wat doen we nu? We gaan voor '20, '21 in gesprek met de culturele instelling om te kijken ook hoe we juist dat culturele aanbod duurzaam kunnen blijven laten aanbieden in Rijswijk, want daar zit natuurlijk de crux. **Mevrouw Koopman** refereerde daar al aan met 100 man, of 50 man of 30 man, is een theater niet rendabel, dus we moeten op zoek naar mogelijkheden, en dat is, denk ik, ook waar **de heer Kruger** op doelt. Die noemde al virtuele rondleidingen. Dus we zullen op zoek moeten met elkaar naar mogelijkheden om die theaters en het aanbod in stand te houden. Dus daar willen we het rijksgeld voor inzetten dat beschikbaar is gesteld door de minister voor '20, '21. Dus dat overleg vindt volgende week plaats, zeg ik uit mijn hoofd, dan gaan we verder kijken hoe we dat transitiegeld kunnen inzetten. De VNG heeft ook aangegeven om hiervoor met een handreiking te komen. Dus daar kijken we natuurlijk ook naar uit. En ja, dan is het natuurlijk wel zo. Kijk, we kijken op dit moment binnen het huidige kader, het financiële kader, dan is het natuurlijk waar wat mevrouw Koegler ook zegt: we kunnen niet alles doen. De inzet is natuurlijk op gericht om zoveel mogelijk te doen, en we zullen dat ook zeker doen binnen het beschikbare budget, en ik verwacht ook dat we daar weer snel stappen mee kunnen maken. Ik ga nog even ook langs de vragen van **Beter voor Rijswijk** over het museum die natuurlijk hier ook wel en niet aan mij verbonden zijn, maar allereerst heeft de heer Kruger mij gevraagd over de gemaakte afspraken met het museum inzake het reddingsplan van een aantal jaar geleden. De afspraak is geweest dat de aflossing van de hypotheek uitgaat van een aflossing in jaarlijkse termijnen vanaf 2022, dus dat is volgend jaar. In de zomer is aan het museum een exploitatievergunning verleend, waardoor ook het terras en de horeca open konden. En ook daar heeft het museum te maken gehad met de coronamaatregelen die natuurlijk voor ons allemaal gelden, maar ook zeker voor de horeca, dat weten we ook allemaal. En inderdaad, ik moet zeggen dat ondanks de zware tijd zijn er toch ook echt wel positieve zaken te melden. Onder andere

de fantastische inzet van museum Rijswijk om extern geld binnen te halen. Ik denk dat ik het zo wel even kan noemen, dus we zien dat zij fors meer inkomsten van buiten hebben kunnen halen, dus dat is, denk ik, nog wel een lichtpuntje. En ten tijde van het plan destijds dat is gemaakt voor het museum heb ik ook afgesproken met uw raad om u in ieder geval één keer per jaar daar over te informeren, dus dat gaan wij ook zeker doen. En dat doen wij als de jaarcijfers binnen zijn, en dat is een logisch moment, en dat past ook bij onze subsidieverordening. Even kijken, voorzitter. Ik ga nog even langs de vragen. De ondersteuning van de welzijnssector heeft **mevrouw Van Nunen** nog naar gevraagd. Daarover volgt binnenkort een besluit in het college dan kunnen we daar ook mee verder. De brandbrief, verwijst **GroenLinks** naar, van het theater. Ja, een brandbrief op zichzelf is natuurlijk nog geen tegemoetkoming, maar het heeft wel, denk ik, geholpen, dat is mijn overtuiging, in het signaal richting de provincie. Vallen er ook instellingen tussen wal en schip, heeft **mevrouw Van der Kooij** nog gevraagd. Nou, we zijn dat, hoop ik, voor geweest met die brede uitvraag voor die extra subsidieaanvraag. En het **CDA** heeft mij nog gevraagd: hebben de instellingen ook een beroep gedaan op de landelijke regelingen? Nou inderdaad, uiteraard, waar dat kon hebben zij dat zeker gedaan, en daar ben ik ook heel erg blij mee. Rijswijkse Schouwburg en ook Museum Rijswijk hebben, waar dat mogelijk was, aanspraak gemaakt op die landelijke regelingen, en die zijn overigens nog niet definitief, maar dat helpt natuurlijk allemaal.

Tweede termijn

Mevrouw Koopman (D66): Nou, hartelijk bedankt voor het overzicht wat u gegeven heeft. Het is in ieder geval weer een stuk duidelijker waar de gelden tot nu toe heengaan. Het zou wel prettig zijn als we nog een overzicht krijgen van wat er dan al aan geld is uitgegeven, en wat er dus nog openstaat voor dit jaar aan bedragen. En ik wil er zeker ook bij zeggen… Kijk, u heeft het over duurzaam behouden en adaptatie aan corona, dat is natuurlijk voor een deel kunnen ze dat doen, en inderdaad misschien door meer te investeren in digitaal, maar ik denk dat het duurzaam behouden ook is behouden nadat de coronacrisis voorbij is. Dus dat ze dan nog überhaupt nog bestaan, en niet dat ze met een skeleton crew door moeten. En eigenlijk alles wat er aan talent is… De Schouwburg is bijvoorbeeld al… Ze hebben het management gehalveerd, de directie gehalveerd, dus die zijn fors aan het inboeten, en als mensen op een gegeven moment weg gaan en een andere baan gaan doen dan is dat best zonde. En we hebben die gelden gekregen als overbruggingsmaatregelen op de overheidsmaatregelen die er genomen zijn, dus laten we dat geld daar ook echt voor inzetten, op korte termijn, zodat de organisaties gewoon duidelijk hebben. En ik begrijp dat u volgende week aan de slag gaat, dus ik hoop dat dat er dan snel komt. Dus ik hoop dat u ons snel een nieuwe update kunt geven waarin het nog een stukje duidelijker is hoe de gelden dus worden ingezet. Een vraag die ik er nog wel over had. U zei dat er nog maar twee organisaties die de incidentele subsidie hadden aangevraagd. Heeft u dat breed uitgezet, want er zijn er, denk ik, toch nog wel meer niet gesubsidieerde instellingen die misschien ook niet weten dat deze regeling er bestaat? Dus dat misschien een goede om nog even op terug te komen, en ik hoop dat we snel een overzicht krijgen.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ik wil toch ook heel even reageren op wat mevrouw Besteman heeft gezegd over de inzet van middelen op duurzame basis. Ik ga ervan uit dat de Schouwburg daar zelf ook duidelijke ideeën over heeft, daar over nagedacht heeft. Dus dan sluit ik me wel aan bij **mevrouw Koopman** dat ik ook heel graag hoor, ook in updates, over hoe de Schouwburg zélf haar toekomst ziet, en niet alleen hoe de gemeente denkt dat een duurzame toekomst er voor de Schouwburg uitziet, maar graag ook de ideeën van de Schouwburg daar in ten volle benutten, en als gelijkwaardige partner aan tafel zitten. Daar zou ik u graag toe willen oproepen. En, nou ja, het verbaast me het antwoord… En dank dat u toch ook nog heel even op welzijn bent ingegaan. Het verbaast mij dat u in het college een besluit moet nemen over overheidsgeld dat bedoeld is ter compensatie van de welzijnssector, die ook de gemeente Rijswijk heeft ontvangen. Dat kan ik niet helemaal rijmen, maar ik neem aan dat u ons op de hoogte houdt hoe dat compensatiegeld dat u heeft ontvangen hoe u dat wilt inzetten ten behoeve van de welzijnssector. Daar ga ik vanuit, en ik hoor daar graag meer over op korte termijn.

Mevrouw Van der Kooij (GL): Nou eigenlijk wat **mevrouw Koopman** zei, daar sta ik ook helemaal achter. Naar aanleiding van het antwoord van de wethouder over het tussen het wal en schip vallen. Dan zei u: hopelijk zijn

we dat voorgebleven. En toen vroeg ik me ook af: is het voor iedereen wel duidelijk wat ze kunnen doen? Een paar maanden geleden hadden we ook de vraag gesteld: is het niet een goed idee om een Cultuurbrief, zoals er toen ook een Sportbrief was gekomen, of dat misschien nog moest komen? En die heb ik zelf niet meer gezien, en nou ja, misschien is het dan nog eens goed om nu erop te reageren.

De heer Kruger (BVR): Bedankt voor de antwoorden in eerste termijn van de wethouder. Toch heb ik niets begrepen. Want ik heb ook gevraagd: wat hebben ze met die 50 mille gedaan? Dat zal dan waarschijnlijk verantwoord worden in het overzicht wat we nu één keer per jaar zouden krijgen. Ik zou toch graag willen weten van de wethouder: heb ik iets gemist? Want er is toen duidelijk een afspraak gemaakt. Er was nog wat weerstand tegen het verstrekken van leningen, en dat we ieder kwartaal een overzicht zouden krijgen met betrekking tot de stand van zaken. Ik zou graag willen weten: wanneer is de raad daarover geïnformeerd dat dat één keer per jaar zou worden? Ik heb geen idee, want het was wel nadrukkelijk op verzoek vanuit de raad. En als u die kennis op dit moment misschien niet bij de hand is dan hou ik dat antwoord wel van haar tegoed. Zo ken ik de wethouder dan wel, dat het dan nog komt. En ja, en ik heb ook geen reactie gekregen waarom in navolging tot andere musea in Nederland er geen digitale rondleidingen worden verzorgd om in ieder geval de band met de Rijswijker te kunnen behouden, en ook om inkomsten te genereren? Daar heb ik geen antwoord op ontvangen. Dat zou ik nog graag in tweede termijn willen hebben.

Wethouder Besteman: Ik begin even met de vraag van **de heer Kruger**. De digitale rondleidingen. Nou, ik vind dat een hele goede suggestie, zeg ik maar even ronduit. En ik denk dat we die heel goed mee kunnen nemen ook richting het overleg met de culturele instellingen en in relatie tot de transitiefonds, dus dat neem ik zeker mee. Dan nog even over het informeren van de raad als het gaat om de cijfers van het Museum Rijswijk. In het Forum van 1 oktober 2019 heb ik nogmaals bevestigd - en ik dacht ook dat het op een vraag van de **VVD** was - dat we in ieder geval één keer per jaar de raad informeren als het nodig is, natuurlijk vaker, en dat is ook gelinkt aan de afspraak die gemaakt is in relatie tot de subsidieverordening, en de vraag die zeker van de **VVD** afkomstig is geweest om bij grotere subsidies de raad daarover te informeren, en ook de jaarstukken mee te sturen naar de raad. Dus aan die afspraak hou ik mij uiteraard. Dan voorzitter, nog even ook op de andere leden van de raad reagerend**, mevrouw Koopman** vraag eigenlijk, als ik haar goed begrijp, om even de cijfers na te sturen, en dat lijkt mij heel prima. Dat lijkt mij ook effectiever dan dat ik ze nu allemaal gaan voorlezen, dus dat doe ik.
De heer Sleddering (VVD), interruptie: Nou, ik wil even de woorden van de wethouder aanhalen, want het was inderdaad de VVD die daar een vraag over gesteld had. Wij werden altijd ieder kwartaal geïnformeerd door de directeur van het museum. En nadat wij die hele discussie over de financiële situatie gehad hadden hebben wij gezegd: nou, dat moeten we niet meedoen. Het is aan de wethouder om de raad te informeren, en daarmee hebben wij afgesproken één keer per jaar.
Wethouder Besteman: Nou, dan is dat bij deze opgehelderd, lijkt mij. Nou, inderdaad **mevrouw Koopman** zegt ook: er zijn forse klappen gevallen, en we zitten daar nog middenin. Dat is absoluut waar, dus het geld dat beschikbaar is gesteld van het rijk voor cultuur wil dit college ook inzetten voor die doelstelling. Dus daar vinden wij elkaar totaal. Dan nog even naar die incidentele subsidies. Die vraag is inderdaad breed uitgezet, zeg ik ook maar even tegen **mevrouw Van der Kooij**, richting alle subsidierelaties. En het is wel zo, in het verenigingsleven, het amateurgezelschappen terrein, verwachten we toch wel in ‘20, ’21 ook nog wel de klappen. Leden die mogelijk opzeggen. Daardoor zullen er minder inkomsten zijn.
Mevrouw Koopman (D66), interruptie: Ja, u zegt net: breed uitgezet bij alle gesubsidieerde instellingen. En ik vroeg me af, waar volgens mij is het ook voor niet gesubsidieerde instellingen een mogelijkheid om nu eenmalig die subsidie aan te vragen. Heeft u het ook niet bij die organisaties uitgezet, want dat zou anders nog een optie zijn om daar nog bekijken, maar er zijn natuurlijk nog wel meer kleine bedrijfjes die bezig zijn in de culturele sector die daar hier misschien niet van af weten?
Wethouder Besteman: Ja, absoluut waar. Het theater SPOT is daar natuurlijk één van. Die wordt niet gesubsidieerd, maar die hebben we wel zelfs steun kunnen verlenen. Maar goed, we blijven dat natuurlijk goed in de gaten houden. Mevrouw Van Nunen refereert nog aan de duidelijke goede ideeën die de Schouwburg ongetwijfeld heeft. Nou, dat verwacht ik inderdaad ook heel erg veel van. Bovendien ook de ideeën van de andere culturele instellingen, en dat is exact ook de reden waarom we samen met hen dat gesprek aangaan en hopen op die manier te komen tot een goed onderbouwd en duurzaam plan voor de

cultuur in Rijswijk. Het geld vanuit het rijk, voorzitter, zeg ik dan nog even tot slot tegen **mevrouw Van Nunen**, is niet geoormerkt, en daarvoor is voor bestedingen dan een collegebesluit nodig. Dus dat is misschien een beetje een technisch antwoord, maar dat is zoals het is. De communicatie waar **mevrouw Van der Kooij** ook nog even een oproep over doet ondersteun ik ook. Ik denk dat we de communicatielijnen heel kort hebben ingericht op dit moment, maar als we het idee hebben dat het anders moet of dat er iets aanvullends nodig is dan zullen we dat zeker doen. En ik hoop dat we zo iedereen bereiken.
Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ik moest dit even tot me laten doordringen, wat ik kom even terug op wat de wethouder zei over welzijn. Ik kan me toch niet voorstellen dat u extra geld krijgt van het rijk ten behoeve van welzijn en dat u zegt: nou, nee, dat verdelen we anders, dat geld, omdat het niet geoormerkt is, maar dank u rijk voor de compensatieregeling voor welzijn, maar wij besteden het toch anders dan waarvoor het uiteindelijk bedoeld is. Wil de wethouder daar nog even op reageren, want dan vind ik wel heel erg bijzonder.
wethouder Besteman: Ja, dat wil ik zeker. Als er geen geoormerkt geld komt vanuit het rijk is er gewoon een collegebesluit voor nodig. En als ik terugkijk naar hoe het geld besteed is, zeker in het geval van cultuur wordt dat gewoon besteed aan het doel waarvoor het rijk het ook heeft bedoeld, en dat is de werkwijze. En ja, daar is een besluit voor nodig, dus dat nemen we dan ook als college.

3.a Vragenuur samenleving

De voorzitter: En dan gaan wij door naar het vragenuur. In ieder geval het vragenuur van het Forum Samenleving. Daar heb ik een dringend verzoek. Er zijn ongeveer 20 vraag binnengekomen. Dat betekent dat wij 3 minuten per vraag hebben als wij het in een uur willen doen, dus ik wil de raad vragen om echt de vragen heel beknopt te houden. En ik wil het college graag om ook heel beknopt te beantwoorden, en ik hoop dat het dan in een uur lukt. En dan begin ik met de algemene vragen, in volgorde van binnenkomst. En de eerste is: voorbereiding Tweede Kamerverkiezingen, de VVD. Wie mag ik het woord geven?

De heer Sleddering (VVD): De VVD heeft al keurig schriftelijk antwoorden gekregen, waarvoor dank. Daar zijn wij buitengewoon tevreden over. Het gaat goed met de voorbereiding, goed om te horen. Enig punt van aandacht die we nog hebben is dat de mensen die zich zo optimistisch en vriendelijk hebben opgegeven om te helpen dat daar sommigen van nog geen bericht hebben gekregen. Daar zou ik het college willen attenderen: wees nu blij met die 600 mensen, want dat is een goed signaal, en die moeten ook wel **bericht krijgen** dat er in ieder geval naar ze gekeken wordt.

Wethouder Lugthart: De heer Verkerk is er niet. Hij heeft mij gevraagd wanneer er vragen zijn die te beantwoorden, dus ik zal de **suggestie van de heer Sleddering zeker meenemen en bespreken met de afdeling van de burgemeester**.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan de volgende vraag hebben we al behandeld. Dat was de vraag over museum Rijswijk van BvR. Dan ga ik door naar de vragen over het AZC van BvR. Wie mag ik het woord geven?

De heer Van den Berg (BVR): Het AZC stond voorheen altijd op de agenda, is daarvan afgehaald, en vandaar deze vragen. Beter voor Rijswijk is nieuwsgierig naar hoe we de aanvliegroute gaan doen naar 31 augustus? Is er een draaiboek opgesteld en een plan van aanpak om op die datum het AZC schoon op te leveren? Wat gaan we doen met de aanwezige goederen die de gemeente Rijswijk toebehoren? En heeft u van het COA nog iets vernomen met een verzoek tot verlenging? En dat zijn de vragen van Beter voor Rijswijk momenteel.

Wethouder Besteman: Ja, de overeenkomst die gesloten is met het COA die loopt van rechtswege af, want daar zit een einddatum in. Dus dat is 30 november aanstaande. De eerste gesprekken met het COA zijn inmiddels ook gevoerd over de ontmanteling, et cetera. En onlangs is deze lijn in gesprek met het COA, de burgemeester en ondergetekende bevestigd, dus alle voorbereidingen zijn in die zin getroffen, en lopen waar dat al kan.

De heer Van den Berg (BVR): Bedankt voor de beantwoording. Het is zo voldoende. Ik zou het heel **graag terug op de agenda willen hebben, zodat we kunnen monitoren wat de voortgang is**. En voor nu bedankt voor de beantwoording.

De voorzitter: Ja, als de griffie **dat kan noteren dan kunnen we daar in de agendacommissie, in het presidium, dat even besluiten**. Dan de volgende vragen die bundel ik even. Dat zijn vragen van het CDA en van de Partij van de Arbeid over 300 Rijswijkers aan een betaalde baan geholpen. Ik geef eerst even het woord aan de fractie van het CDA. Wie mag ik het woord geven?

Mevrouw Koegler-Böhm (CDA): Ja, in december zag ik het persbericht van wethouder Bentvelzen over 300 Rijswijkers aan betaalde banen geholpen, en ik had eigenlijk wat verduidelijkende vragen over. Namelijk, om wat voor soort banen het gaat? En of daar ook mensen tussen zitten met de doelgroep registratie, en hoeveel van die 300 die aan het werk geholpen zijn zijn nu nog steeds geholpen? En hoeveel inwoners zijn er in totaal bekend bij het WSP die op zoek zijn naar werk?

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja, zoals ik ook al op schrift had gezegd sluit ik mij aan bij de vragen van het CDA, maar ik verbaas me er ook over dat dit persbericht zonder enige informatie naar raadsleden, en zonder enige verduidelijking ook, een duiding, de pers in is gegaan zonder informatie naar raadsleden. En ik wil alsnog ook de wethouder, achteraf dan, nou daar hebben we het weer, vragen om de raad actief te informeren over de vragen die mevrouw Koegler nu heeft gesteld, en **die antwoorden wil ik ook graag op schrift** om de al dan niet duurzame banen waar u het over heeft, die 300, ook in het kader dat we wat later in dit jaar over een nieuwe kadernota gaan spreken dan is het ook wel handig dat we wat cijfermateriaal voor ons hebben liggen. En bovendien, mag ik u een tip geven om het persbericht ook nog eens even goed na te laten kijken? Er zitten echt twee zeer storende spelfouten in. En ja, dat gaat dan een eigen leven leiden op social media ook, en die spelfouten die blijven er gewoon maar in staan. Echt heel storend.

Wethouder Bentvelzen: Dank voor de vragen vanuit de fracties van het CDA en Partij van de Arbeid. Om met de laatste te beginnen**, mevrouw Van Nunen**. Ja, we hebben ervoor gekozen om die informatie via een persbericht kenbaar te maken, en de raad ontvangt ook, naar mijn weten, in ieder geval de afschriften van een persbericht altijd in iBabs. Als u mij vraagt: wilt u dat dan ook op schrift zetten? Dan denk ik dat daar geen bezwaar tegen is. Om vervolgens in te gaan op de inhoudelijke vragen van het **CDA** waar de **Partij van de Arbeid** zich ook op heeft aangesloten. Het gaat om allerlei verschillende banen, **mevrouw Koegler**, in verschillende sectoren ook. Het grootste gedeelte van de klanten is aan het werk gegaan in sectoren van zorg en welzijn, dan wel schoonmaak, in de zakelijke dienstverlening, in de horeca, transport en logistiek en detailhandel. Ik heb een heel staatje met allerlei percentages waarvan het hoogste percentage dus in de zorg, welzijn en schoonmaak zit. Dat is 24%. **En met uw goedvinden zal ik dat staatje naar u toesturen op schrift, want het lijkt me niet verstandig om 10 verschillende percentages, en 10 verschillende sectoren hier op te gaan noemen omwille de tijd**. U heeft mij gevraagd: hoeveel Rijswijkers zijn er nu nog aan het werk? Wij meten de duurzaamheid van plaatsing en waarbij wij na een periode van een half jaar, dus zes maanden, vaststellen of iemand dan weer terug in die uitkering is gekomen, en de meest actuele meting die wij nu hebben gedaan die loopt van de periode juli 2019 tot juli 2020. Die cijfers die heb ik. In die periode zijn er 348 plaatsingen gerealiseerd, inclusief parttimers, dus zowel fulltime als parttime. Op peilmoment januari 2021 is van die 348 plaatsingen zijn daar nog… 68% daarvan is uit de uitkering. Dat zijn 114 mensen die dus niet meer werken, die zijn terug in de uitkering. Die zijn erin terug beland. Nou, hoeveel van de Rijswijkers hebben een doelgroep registratie, heeft u mij gevraagd. 13% betreft mensen met een doelgroep. En hoeveel inwoners welke nog niet bemiddeld zijn naar werk, heeft u mij nog verzocht antwoord op te geven. En dat is dat het werkgeversservicepunt die richt hun dienstverlening momenteel op mensen in trede 3, 4 en 5. Het is natuurlijk ook onderdeel van de huidige discussie die plaatsvindt in de raad met trede 1 en 2, maar voor nu is het 3, 4 en 5, en dat betreft actueel 559 klanten. Ik hoop daarmee alle vragen beantwoord te hebben.

De voorzitter: Zijn daarmee de vragen voldoende beantwoord? Ja. Dan gaan wij door naar de vragen van het oplopend aantal meldingen Veilig Thuis van het CDA.

Mevrouw Koegler-Böhm (CDA): Ja, uit het rapport Prevalentie kindermishandeling van de universiteit van Leiden blijk dat het aantal Veilig Thuismeldingen significant hoger ligt dan voor corona, en we vroegen ons af of we dit ook terugzien in Rijswijk, en of de wethouder mogelijkheden ziet om met een analyse te komen van de situatie in Rijswijk om vervolgens met een gericht plan van aanpak te komen hoe we ook meer grip en zicht krijgen op deze kwetsbare gezinnen in Rijswijk?

Wethouder Bentvelzen: Dank u wel voor de vragen, mevrouw Koegler. Het onderzoek waar u aan refereert heeft het niet over het aantal meldingen, kindermishandeling bij Veilig Thuis, maar over de prevalentie van kindermishandeling met gevolg van de eerste lockdown. En die lockdown heeft vreemd genoeg zowel landelijk als regionaal niet tot een stijging van het aantal meldingen bij Veilig Thuis geleid. Een mogelijke verklaring daarvoor is dat het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling in een situatie onder lockdown een stuk lastiger is voor professional. Zij zien de kinderen namelijk op afstand. Het is lastig voor professionals om momenteel achter die voordeur te komen en een gevoel van die thuissituatie te krijgen. De uitkomsten van het onderzoek waar u aan refereert die zijn echter wel aanleiding voor ons om dit onderwerp extra onder de aandacht te brengen bij onze professionals in de samenleving. Nou, aanvullend: wat gaan we dan doen om daar toch even wat meer beeld en geluid bij te geven? We vragen de scholen en de kinderopvang extra alert te zijn op de signalen van huiselijk geweld en kinderenmishandeling, zeker als het kinderen betreft die gebruik maken van de noodvoorziening. En we de roepen de professionals en de mensen uit de directe omgeving op om de ogen en oren goed open te houden, en aandacht te vragen als het gaat om kindermishandeling en dit te melden als daar sprake van is of dat mensen denken dat daar aandacht aan besteed moet worden. Ik hoop daarmee ook voldoende antwoord te hebben gegeven op deze vragen, voorzitter.

Mevrouw Koegler-Böhm (CDA): Ja, die vragen zijn daarmee zeker voldoende beantwoord. Dank ook aan wethouder Bentvelzen ook voor de extra aandacht die zij voor deze kwetsbare doelgroep. En ik kan me inderdaad voorstellen dat we het niet terugzien in het aantal meldingen in Rijswijk. Maar ja, het gaat ook om de gezinnen waar we het niet zien, dus ik ben heel erg blij met de initiatieven die wethouder Bentvelzen heeft genomen. Dank daarvoor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan vragen van GroenLinks over digitale aangifte bij overlijden en geboorte. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Van der Kooij.

Mevrouw Van der Kooij (GL): Ja, in meerdere gemeenten kunnen nabestaanden en begrafenisondernemers digitaal aangifte doen. In Rijswijk moet dat fysiek gebeuren. Dit geldt trouwens ook voor de geboorteaangifte. Op de website van de gemeente Rijswijk staat dat alleen tijdens de pandemie wel de aangifte alleen gedaan kan worden bij overlijden, alleen is nog niet helemaal duidelijk hoe. Nu moet ik eerlijk bekennen, ik zit net op de website te kijken, en ik zie dat het al een beetje is aangepast, maar ik blijf deze vraag toch even stellen. Want we hebben nog wel wat vragen. Waarom is in Rijswijk, onder normale omstandigheden, voor alleen fysiek aangifte gekozen? Ik zie dus nu op de website dat het momenteel nog niet digitaal is, dus ik hoop dat daar nog verandering in komt. Waarom staat het niet duidelijk op de site hoe er digitale aangifte gedaan kan worden? Maar ja, heeft het college de intentie dit aan te passen? Nou, ik ga er dus nu een beetje vanuit van wel, aangezien dat zoiets daar staat. We hadden ook een vraag over… Een inwoner had een mail gestuurd naar mevrouw Bentvelzen over dat er fysiek moet aanleveren, loonstrookjes op papier, naar de gemeente. Ik heb begrepen dat mevrouw Bentvelzen daar al reactie op heeft gegeven, dat dat nu digitaal kan, maar we zijn wel benieuwd hoe dat daarover gecommuniceerd gaat worden naar de inwoners zodat ook alle inwoners dat ook weten. Dus dat zijn een beetje aangepaste vragen.

Wethouder Lugthart: Allereerst wil ik mevrouw Van der Kooij hartelijk bedanken voor haar oplettendheid, want ons was het niet bekend, dus naar aanleiding van uw vraag hebben wij de cijfers er nog een keer op nageslagen. En het klopt inderdaad dat de melding die voor corona op een aantal pagina's stond inderdaad ook bij begrafenissen en geboorteaangifte stond. Die was niet juist, dus nu u dat heeft doorgegeven hebben wij dat direct aangepast, dus alle meldingen zijn aangepast. Ik heb vanmorgen nogmaals gecheckt, dus alles staat nu goed. Het klopt dat het allemaal nog niet digitaal kan. We zijn daar wel mee bezig. De verwachting is dat dat ook dit jaar allemaal plaatsvindt, waarbij nog een nuance moet worden gemaakt dat voor overlijden is

het wel zo dat de begrafenisondernemer digitaal de aangifte kan doen. En dat verwachten we ook eigenlijk… Nou, die verwacht ik eigenlijk voor de zomer gereed te hebben.

Mevrouw Van der Kooij (GL): Ik begrijp nog niet helemaal. Waarom zouden nabestaanden dat dan niet kunnen? Omdat ze niet met die e-herkenning of zo… Heeft het daarmee te maken, of is het daar dan… Oké. Want in andere gemeentes kan het dus ook wel voor nabestaanden. Die hoeven dan een mail te sturen. Ik heb bij de gemeente Delft gekeken, en daar staat het gewoon dat het gemaild kan worden. Dus het zou eigenlijk makkelijker moeten zijn, volgens mij, dan voor een begrafenisondernemer.

De voorzitter: Wij hebben dezelfde IT-omgeving als Delft.

De heer Lugthart: De voorzitter zegt precies, mevrouw Van der Kooij, wat ik ook zei. Ik beloof dat ik morgenochtend het eerste is wat ik uitzoek. **Ik laat dat even weten, en als het mogelijk is dan doen we dat uiteraard.** Dus dank voor de tip.

Wethouder Bentvelzen: GroenLinks had ook een vraag gesteld, en die hoort bij mij. Ik heb inderdaad het antwoord al gegeven. Er was een inwoner die mij hierop attendeerde dat die berichtgeving had gehad dat hij digitaal niks mocht aanleveren, en dat dat fysiek moest. Nou ja, het kan dus digitaal wel. **Wat we eraan gaan doen om dat in ieder geval duidelijker te maken is dat we gaan kijken hoe we die communicatie kunnen verbeteren op korte termijn uiteraard, wil ik u aangeven.** En dat willen we doen door de website of te verbeteren of eventueel nog te kijken of we een extra regel kunnen toevoegen op de uitkeringsspecificatie die men ontvangt dat als er documenten moet worden aangeleverd dat dat ook digitaal kan, en dat kan gewoon naar het reguliere mailadres van rijswijk@stadhuis.nl.

Mevrouw Van der Kooij (GL): Nou, beide wethouders bedankt voor de beantwoording, en ik zou zeggen: doe beide opties op de website en op het formulier.

De voorzitter: Dan gaan we naar de vragen van Partij van de Arbeid over onbereikbare leerlingen in verband met de lockdown. Misschien wilt u meteen de andere vragen over inschrijvingstermijn bij scholen meenemen, want ik vermoed dat daar dezelfde wethouder daarover gaat ook. Wie mag ik het woord geven van de Partij van de Arbeid?

Mevrouw Jansen-Dirkx (PvdA): Yes. Ja, ik heb inderdaad twee vragen wat betreft onderwijs gesteld. Inderdaad, u gaf het al zo goed aan in eerste instantie over hoeveel leerlingen in het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs tijdens deze lockdown, nieuwe lockdown, onbereikbaar zijn gebleken in het thuisonderwijs. En waren hier ook leerlingen bij die bij de vorige lockdown onbereikbaar waren, en zo ja, hoe gaat de Leerplicht dan hiermee om met het herhaaldelijk niet bereikbaar zijn? En het andere deel, ja, dat heeft ook wel zo zijn weerslag door de lockdown, natuurlijk. Het inschrijven van groep 8 leerlingen in het voortgezet onderwijs. In de pers was te lezen dat de gemeente afspraken heeft met de gemeente Den Haag en Leidschendam-Voorburg, en natuurlijk in het eigen Rijswijk, maar wij vragen ons af of ook daarin Delft is betrokken, omdat er steeds meer leerlingen ook richting Delft vertrekken? Dus hoe wordt daarmee omgegaan?

Mevrouw Besteman: Dank **mevrouw Jansen** voor haar vragen. Er zijn tot nu toe twee leerlingen gemeld in deze lockdown, één uit het basisonderwijs en één leerling uit het VO die onbereikbaar bleken voor thuisonderwijs, online lessen. Dat speelde ook al bij deze twee leerlingen tijdens de vorige lockdown. Dat was overigens ook één van uw vragen, en Leerplicht heeft toen ook al, en nu natuurlijk, weer huisbezoeken afgelegd, en inmiddels zijn beide situaties ook gemeld bij Veilig Thuis, en die zijn nu ook betrokken bij die situatie. Uw vraag over het oriënteren op de middelbare school voor basisschoolleerlingen. Daar zijn inderdaad schoolbesturen die daar de afspraken over hebben gemaakt. Niet de gemeente, maar de schoolbesturen. De schoolbesturen in Delft hebben zich bij diezelfde afspraken aangesloten die ook de schoolbesturen in Rijswijk en Den Haag en Leidschendam-Voorburg hebben gemaakt, dus het antwoord op uw vraag is kort gezegd: ja.

Mevrouw Jansen-Dirkx (PvdA): In ieder geval fijn om te horen dat de Leerplicht en ook Veilig Thuis in dit geval er bovenop zit bij deze leerlingen die wederom dus onbereikbaar zijn gebleken. Goed wel om te horen dat het er minder zijn dan de vorige keer, en fijn voor de groep 8 leerlingen dat ze ook even wat langer de tijd hebben om zich te oriënteren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de volgende vragen gaan over gedupeerde toeslagenaffaire van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Nou, ik weet inmiddels uit een kleine communicatie correspondentie tussen de wethouder en mij dat het om 40 gedupeerden gaat in Rijswijk. Dat is best een grote groep, en dat weet ik omdat Rijswijks Dagblad ook deze vragen heeft gesteld, en de wethouder zorgvuldig mij daar ook van op de hoogte stelde. Daarom wil ik nog wel de vervolgvraag stellen: wat gaat de gemeente dan doen om deze 40 mensen inmiddels ook actief te benaderen, en welke hulp kunt u dan bieden? En ik wou eigenlijk ook graag weten in navolging op het besluit in Den Haag en Rotterdam of de gemeente eventuele vorderingen op lokale belastingen ook kwijtscheldt? Want deze mensen zullen ongetwijfeld ook bij de gemeente nog schulden hebben, bij de gemeente Rijswijk, bedoel.

Wethouder Bentvelzen: Ja, ik heb even bilateraal contact gehad met mevrouw Van Nunen naar aanleiding van de vraag, omdat ook het Rijswijks Dagblad hier vragen over had gesteld. Ik vond het niet netjes dat mevrouw Van Nunen dat uit de pers moest vernemen. Het klopt dat er in Rijswijk helaas 40 gedupeerden zijn als het gaat om de toeslagenaffaire. Tot op heden moeten slachtoffers zich zélf melden bij de gemeente. Vanmorgen heb ik in het college een collegebesluit kunnen nemen dat we via de VNG, een soort omzeiling van de wet, heeft het rijk in ieder geval gemaakt voor de gemeente zodat we de gedupeerden zelf actief kunnen benaderen. Nou, dat collegebesluit is vanmorgen bekrachtigd. We kunnen daarmee dus aan de slag. **Mevrouw Van Nunen** vraagt: wat gaan we dan doen? Morgen zit er een werkgroep bij elkaar, en donderdag zit ik samen met wethouder Keus als het gaat ook om de gemeentelijke zaken waar u aan refereert, de gemeentebelastingen en dat soort dingen: hoe gaan we A, de communicatie doen, hoe gaan we de mensen benaderen? Nou ja, gewoon een plan van aanpak hoe wij als Rijswijk zijnde deze operatie gaan uitvoeren. En in december, mevrouw Van Nunen, is er bij het Sociale Wijkteam in Rijswijk ook wel een medewerker aangewezen voor deze gedupeerden. De medewerker heeft ook een vast contactpersoon gekregen bij de belastingdienst, dus die lijnen zijn kort, en dat werkt fijn. En het Financieel Servicepunt biedt ook haar diensten aan als het gaat om de gedupeerden om ondersteuning te bieden bij de schulden, en voor de rest bieden zij natuurlijk de reguliere zaken aan vanuit het Financieel Servicepunt en het team Inkomen. Volgens mij, heb ik daarmee de vragen van mevrouw Van Nunen beantwoord, voorzitter.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Dank, wethouder voor de beantwoording. En alleen al vanwege uw voorbeeldfunctie als gemeente zou ik toch wel graag op de hoogte … Als raad, denk ik, op de hoogte willen blijven wat u doet met eventuele uitstaande vorderingen die de gemeente heeft bij deze groep. Dat zou ook een mooi voorbeeld zijn naar private schuldeisers, dus ik hoor graag wat u hierin besluit als gemeente, of als college, en kan de wethouder dat toezeggen?

Wethouder Bentvelzen: Voorzitter, ik vergat dat inderdaad toe te voegen aan mijn eerste termijn beantwoording, maar uiteraard**, mevrouw Van Nunen**, **zodra het plan van aanpak klaar is en we hebben de operatie staan zoals wij het gaan uitvoeren dan nemen we de raad uiteraard mee** middels… Ik weet niet welke weg. Ik denk een Raadsinformatiebrief. Dat we u in ieder geval op de hoogte stellen van wat we gaan doen, hoe we het gaan doen, nou ja, hoe het plan van aanpak eruitziet in deze hele toeslagenaffaire vanuit de gemeente Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar de vragen van Rijswijks Belang, geen ondersteuning kappers.

Mevrouw Kames (RB): Ja klopt. Dat is inderdaad een vraag van ons Rijswijks Belang, maar ik wil het gelijk even wat breder trekken, want ik heb nu ook vandaag gehoord dat de drie horecaondernemers die in de

Plaspoelpolder zitten nu ook allemaal de deuren gaan sluiten. Zo slecht gaat dat, want er wordt steeds gezegd dat er voldoende compensatie is voor de ondernemers, maar dat bleek echt niet zo goed te zijn. Ik hoop ook trouwens dat de landelijke partijen die ook bij ons in de gemeente zit dit ook willen doorgeven aan het hoofd van hun partijen in verband met het landelijke beleid, want het gaat gewoon niet goed met de ondernemers. Er wordt net gezegd: nou, ze krijgen wel vergoedingen, maar dat is in het echt heel erg barslecht. Ik hoor ook net bij de culturele instellingen dat bijvoorbeeld als er panden gehuurd worden van de gemeente dat daar dan een vrijstelling is van de huur. Ik weet niet of ook die ondernemers ook in panden zitten van de gemeente, maar dan hoop ik ook zeer zeker dat ook voor die ondernemers de huur wordt vrijgesteld. En ik vind het ook heel belangrijk de ondernemers die in Rijswijk zitten of daar bekend van is dat daar de nood zo hoog van is dat die echt geholpen moet worden, want het gaat absoluut niet goed met deze ondernemers. En ik hoop echt dat de gemeente daar ook geld voor uit wil trekken, want het gaat gewoon niet goed.

Wethouder Bentvelzen: Ja, want de Tozo die ligt bij mij, en **mevrouw Kames** refereert er al aan. Dat is onvoldoende, als ik mevrouw Kames haar pleidooi aanhoor. En ik ken uw pleidooi als het gaat om ondernemers. U maakt zich daar altijd hard voor. Nou goed, ik moet u aangeven, de inwoners met een onderneming in Rijswijk die kunnen een beroep doen op de Tozo, de zogenaamde Tijdelijke overbruggingsmaatregel voor zelfstandige ondernemers. Die maatregel wordt uitgevoerd door de gemeente, en is voor alle zzp'ers en ondernemers, dus ook voor de kappers, maar ook voor de horeca zoals u net nog een tweede pleidooi aan deze vraag hebt toegevoegd. Het is een tegemoetkoming voor de eerste noodzakelijke levensonderhoud, en dat wordt maandelijks uitbetaald. Op dit moment zijn er, afgerond, nog 200 lopende Tozo-maatregelen in Rijswijk. Daarnaast bestaat er ook een regeling voor de kosten van personeel, en een regeling, een tegemoetkoming, van de vaste lasten. Dat noemen we de NOW, de Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid, die is voor loonkosten. En de TVL, dat is de Tegemoetkoming voor Vaste Lasten. En die tegemoetkoming dat loopt niet via de gemeente, dat loopt via de overheid. We communiceren uitgebreid op onze websites vanuit deze regio. We zetten het ook op de Coronapagina hebben we het meerdere malen in de krant laten zetten in Rijswijk, en daarnaast hebben wij de ondernemers die al bekend bij ons waren, dus die de Tozo 1 in het eerste kwartaal van 2020 hebben aangevraagd, die hebben wij persoonlijk aangeschreven, en gewezen op de verlengingsmaatregelen die getroffen zijn, de Tozo 2 en de Tozo 3. En dat is hetgeen wat de gemeente tot nu toe heeft gedaan en ook kan doen. En dat is mijn beantwoording op de vraag van mevrouw Kames.

Mevrouw Kames (RB): Ja, ik twijfel er niet aan dat je je best, maar ik hoor echt zoveel berichten. Het is echt niet voldoende. Er gaan straks alleen maar faillissementen komen, en nogmaals, vandaag hoorde ik inderdaad die drie horecazaken. Nou, het is toch te triest voor woorden dat de mensen daar spaargelden waar ze jaren voor gespaard hebben, en hard voor gewerkt hebben, die nu al allemaal opgaan. En als dit nog langer gaat duren, ja, ik zie het echt slecht in voor de ondernemers. En nogmaals, ik roep ook de landelijke partijen op die in onze gemeente zitten: probeer het landelijk te trekken, want het gaat met de ondernemers absoluut niet goed.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluiten we de algemene vragen daarmee af. En dan gaan we over op de vragen over de Raadsinformatiebrief, de IB-brieven.

IB 20 166 Leerplicht

De heer Ezinga (VVD): Met betrekking tot het jaarverslag Leerplicht had ik een aantal vragen. Ik zal het kort houden. Ik zal geen inleiding geven. Ik stel ze gewoon maar meteen. Kan de wethouder ons uitleggen waarom het absolute verzuim zo is gestegen? Die vraag is ook door D66 gesteld, dus ik denk dat ook mevrouw Koopman dat graag wil horen. En de tweede vraag die we hadden was: betekent het anders werken van de VSV managers dat we nu accuratere cijfers hebben rondom de voortijdige schoolverlaters? En wat is nu precies anders gebeurt in het werken, en hoe zijn hun eigenlijk tot die conclusie gekomen dat men anders moest gaan werken? Dat waren mijn vragen voor 20 166.

Mevrouw Koopman (D66): Ja, maar die eerste vraag hoef ik u dus niet meer te stellen, want die is ook al door de heer Ezinga gesteld. Tweede vraag gaat ook over de aanpak van de VSV-casemanagers. Dat is net iets anders dan de VVD. Het is gestegen van 75 naar 107. Er wordt aangegeven dat het komt doordat er nu maandelijks wordt gemonitord. Ik vind het toch nog een forse stijging, maar misschien dat dit een soort Vroegsignalering is. En de casemanager zou nu met ze in gesprek gaan, en ik vroeg me af of dat ook gelukt is om jongeren of jeugdigen te bewegen om weer terug te gaan naar school om alsnog die kwalificatie te halen? Ik kan me voorstellen dat dat misschien nog niet, maar het is in ieder geval interessant om bij te gaan houden.

Wethouder Besteman: Allereerst het absolute verzuim inderdaad. Of laat ik even beginnen met de algemene opmerking dat we in dit coronajaar toch wat een andersoortig beeld zien dan normaal gesproken, maar dat zult u zich vast ook realiseren. Als het gaat om met absolute verzuim stelt de heer Ezinga, maar ook D66 dat dat inderdaad gestegen is ten opzichte van voorgaande cijfers. Daar zijn een drietal oorzaken voor aan te wijzen. Allereerst zijn er tijdens de coronacrisis een aantal leerlingen die voorheen onderwijs in het buitenland volgden teruggekomen naar Nederland, en dan zie je toch dat daar een tijdsbeslag aan ten grondslag ligt om die leerlingen weer goed op een school te plaatsen. Daarnaast, de tweede oorzaak, is dat er natuurlijk in Rijswijk ook een relatief aantal leerlingen uit het AZC in Rijswijk zijn komen wonen. En dan is altijd eerst even een periode van onderzoek nodig welk niveau de leerling heeft zodat er een passend aanbod, een passende school gevonden kan worden, en dat neemt altijd iets langer tijd in beslag dan bij een normale schoolwisseling. En ook gewoon doodweg, omdat tijdens de eerste lockdown natuurlijk de scholen dicht zijn geweest een tijdlang, en daardoor de inschrijvingen en de omzetting van scholen iets langer heeft geduurd. Uw ook nog vragen gesteld over de VSV, de casemanagers, beide. En inderdaad er is nu een andere manier van werken, maar dat is ingegeven met name door een andere manier van rapporteren. Voorheen kregen we de cijfers van DUO één keer per jaar. Dus u kunt zich wel voorstellen dat je dan altijd een beetje achter de feiten aanloopt, hé? We krijgen de cijfers nu één keer per maand, dus daardoor kunnen we sneller schakelen, en dat betekent ook eerder signalen binnenkrijgen is eerder kunnen handelen. Dus dat is, denk ik, een hele mooie beweging die hiermee is ingezet. En mevrouw Koopman heeft dan ook nog de vraag gesteld, ook heel terecht, denk ik: die Vroegsignalering prima, maar hoe gaat dat dan na dat gesprek, en werkt dat ook in feite? Nou, dat is natuurlijk inderdaad nog een beetje vroeg om te zeggen, maar het is in ieder geval in 20 van de gevallen van de situaties gelukt om die jongeren weer op het onderwijs te plaatsen en ook een startkwalificatie te laten halen.

Mevrouw Koopman (D66): Hartstikke dank in ieder geval voor de toelichting. Het is een stuk duidelijker. **Als u ons een volgende update geeft zou u dan aan de casemanagers willen vragen hoe dat verdergegaan is, zodat we dat voortaan ook gewoon gemeld krijgen hoeveel ze weer terug naar school hebben gekregen**? Want ik denk dat dat wel een belangrijke is.

De voorzitter: Ik zie de wethouder ja knikken. Ja.

Mevrouw Besteman: Misschien heel kort, voorzitter. **De toelichting staat in het rapport voor zover ik weet, maar mocht ik abuis zijn dan is dat natuurlijk een absolute toezegging vanuit mijn kant**.

IB 20 168 Uitvoeringsagenda welzijn

De heer Ezinga (VVD): Ja, ik zag deze IB-brief op de lijst staan en ik heb daar toch wel wat vragen die ik graag beantwoord zou willen hebben. Een drietal waarop ze zich heeft kunnen voorbereiden, dus ik ben benieuwd wat haar beantwoording is. Nou, er wordt op pagina 6 verwezen naar een bijeenkomst van de kerncoalitie, maar ik kon daar niet echt een verplichting uit aflezen. Waarom is dat niet zo? Mijn tweede vraag is dat er op pagina 9 wordt verwezen naar reductie in percentages in termen van bijvoorbeeld eenzaamheid. Alleen ik kon niet echt uithalen waar die reductie nu op gebaseerd is. Het klonk en het las een beetje willekeurig, en dat vind ik verdacht, zogezegd. Een derde vraag die ik eigenlijk had betrof het volgende. Dat had te maken met de inclusie, en daar stond met betrekking tot de doelstelling dat het in beeld brengen met name aan de orde zou zijn. Nu vind ik het in beeld brengen in mijn ogen niet iets wat concreet is. Iets waar je verandering uit kan realiseren. Welke concrete acties kan ik hieruit nu straks halen?

Wethouder Besteman: Dank voor de heldere vragen, zeg ik tegen **de heer Ezinga**. Het klopt inderdaad dat deelname aan de coalitie niet verplicht is. Partijen die deelnemen moeten, wat mij betreft, zelf gemotiveerd zijn om met die doelstellingen die vastgesteld zijn aan de slag te gaan. En gemeente en de partijen maken dan natuurlijk afspraken gezamenlijk over de samenwerking, en de uitvoering van de activiteiten. U heeft ook nog gevraagd naar de reductie op de vastgestelde percentages waar we nu naartoe werken? Die doelstellingen zijn gebaseerd op landelijke onderzoeken en vertaald naar de regionale onderzoeken, en ja, u noemt het verdacht. Ik noem het een middeling tussen ambitie en een realistisch streven. Ik denk dat het belangrijkste is van die percentages voor alle partijen die deelnemen, dat we nu in gezamenlijkheid focus hebben op datgene waar we naartoe werken met elkaar. U heeft nog een vraag gesteld tot slot, voorzitter, over inclusie, zeg ik tegen de heer Ezinga: dat klopt. Door vraag en aanbod in beeld te brengen ben je nog in feite niets anders dan dat aan het doen. Die constatering deel ik geheel met de heer Ezinga. Maar je krijgt daardoor door dat te doen wel zicht op datgene dat er nog mist en wat er nodig is. En dat is de vraag ook aan de coalitie om daar dan in gezamenlijkheid verder invulling aan te geven.

De heer Ezinga (VVD): Met betrekking tot de tweede vraag over de percentages en de reductie daarin. De wethouder geeft aan dat dat voor een groot gedeelte gebaseerd is op de landelijke onderzoeken en die vertaald is naar de regionale onderzoeken. Als dat zo is zou ik daar ook naar refereren in het stuk, want dan hoef ik niet te gissen waar het inderdaad vandaan komt. Als dat op die manier ook gefundeerd is laat dan ook blijken, en geef daar referentie naar. Want anders maakt dat het inderdaad verdacht. Maar ik geef u altijd het voordeel van de twijfel, dat weet u natuurlijk. Met betrekking tot de derde vraag. U geeft aan… We willen wel degelijk concrete acties eruit voort halen, maar we moeten toch echt eerst in beeld brengen, en dan kunnen we samen met de coalitie daar de oplossing voor bedenken, maar die vervolgstap, die lees ik er dan niet uit. Dus als u de uitvoeringsagenda daarin beschrijft dan moet u die vervolgstap daarin, denk ik, ook goed beschrijven. En waarom? Om die bedenkingen die ik er nu bij heb te laten vervallen. Dus dat vraagt net even iets meer woorden, iets meer concretisering als zodanig. Maar misschien ben ik de enige daarin. Ik ben de enige, geloof ik, die ook de vraag heeft gesteld.

Mevrouw Besteman: Ja, dank u, voorzitter. Nou, ook al bent u de enige, ik neem het toch ter harte, dus ik zie het vooral als een tip ook van uw kant om dat in het vervolg ook wat beter, ook wat duidelijker met meer worden aan te vullen. Nou, dat lijkt mij een absoluut belangrijk streven, want ik vind het van belang dat iedereen weet waar we het over hebben hier. Dus dat neem ik mee, voorzitter.

IB 20 175 prognose jeugdhulp 2020

De heer Ezinga (VVD): Ja, maar dat maakt het zo fijn dat de vergadering uit elkaar wordt getrokken. Deze IB-brief sloeg heel erg op het eerste deel van de vergadering vorige week. Het gaat om de prognose jeugdhulp 2020. Daarin wordt beschreven dat de oorzaak bij de top 3 stijgt dat voor zwaardere jeugdhulp en meer kosten, of meer klanten de oorzaak zijn voor de hogere kosten als zodanig die bestaan in de jeugdhulp. En dan de vraag die bij mij naar boven rees in relatie tot de stukken die wij vorige week hebben behandeld: in hoeverre is die preventie nu eigenlijk voldoende ingebed en aanwezig voor het resultaat dat we telkens weer met elkaar moeten concluderen bij die jeugdhulp dat die kosten maar continu de pan uit rijzen? En misschien behoeft dat meer een debat als zodanig, deze vraag, maar ik wil deze vraag toch even op deze manier aan de wethouder stellen. Dank u wel.

wethouder Bentvelzen: En ik heb natuurlijk de eer om de laatste vraag van **de heer Ezinga** op deze dinsdagavond te mogen beantwoorden, en dat dat jeugdzorg betreft dat ben ik ook gewend. En dat is ook goed, want in Rijswijk, mijnheer Ezinga, hebben we naar de transitie van de jeugdhulp, in tegenstelling tot echt heel veel andere gemeenten, het preventieve voorzieningenniveau in stand gehouden en versterkt in Rijswijk. En natuurlijk werken wij continu aan verbetering van preventie. Volgens mij heb ik vorige week ook al iets over gezegd. En ondanks de bezuinigingen die we nu moeten maken vanwege de stijging van de kosten zowel jeugdzorg als Wmo, blijven we wel inzetten op preventie, omdat wij ervan uitgaan dat we met aandacht voor preventie aan die voorkant uiteindelijk winst zullen behalen. Dat staat ook opgenomen in het Actieplan jeugd en Wmo. Daar staan ook allerlei voorbeelden van preventie in het jeugddomein genoemd. En zoals ik vorige

week al kort belichtte bij de kadernota, die overigens van de agenda is gehaald om nog verder te concretiseren, hebben we het ook gehad over de nota die er nog aankomt in het jeugdpreventiebeleid. Dus ik verwacht dat daarin, tenminste, ik ga ervanuit dat ik daarin uw verwachtingen waar ga maken, en daarin goed ga aangeven wat we aan preventie gaan doen waarin we de kosten in ieder geval kunnen houden tot een normaal niveau in samenhang natuurlijk met de kwaliteit die voor de jeugdigen nodig is. Want als we gaan praten over zwaardere jeugdzorg dan zit zo'n kind niet meer in het preventiebeleid, maar dat weet u, volgens mij, heel goed zelfs.

De heer Ezinga (VVD): Voorzitter, de wethouder haalt de woorden uit mijn mond. Ik denk dat zij precies aangeeft wat ik ook bedoel. We kijken uit naar het debat met betrekking tot het actieplan.

IB 20 170, brede schuldenaanpak

Mevrouw Schröter-Haas (CDA): Ten tijde van de coronacrisis is de verwachting dat het aantal aanvragen bij het Financieel Servicepunt aanzienlijk toeneemt. Kan de wethouder aangeven of het aantal aanvragen bij het FSP het afgelopen jaar is toegenomen? En wordt FSP eenvoudig en snel gevonden door onze inwoners en is het afgelopen jaar afdoende laagdrempelig gebleken?

Wethouder Bentvelzen: Want als het goed is is het ook de laatste vraag voor mij vanavond. Dank u wel voor de vragen vanuit de fractie van het **CDA**. Landelijk is het aantal meldingen voor schuldhulpverlening in de periode oktober 2019 tot oktober 2020 globaal met 10% gedaald. Dat is natuurlijk wel bijzonder te noemen, maar voor Rijswijk is het aantal gestarte trajecten stabiel gebleven. Voor u in cijfers genoemd, waren dat in 2019 165 trajecten, en in 2020 162 gestarte trajecten. Er is wel echt de zorg over mogelijke toename in 2021 van klanten wanneer uiteindelijk de overheidssteun gaat wegvallen als het gaat over ondernemers waar we het net over hebben gehad, de zzp'ers, dat daar echt nog wel een toename in zal zitten, maar dat is nu nog niet het geval. Dat zie we nu nog niet in zo'n mate terug. Dat zien we niet in Rijswijk, maar dat zien we in het landelijke beeld ook niet. En u vraagt mij: wordt het FSP eenvoudig en snel gevonden, en is het laagdrempelig? Nou goed, gezien het feit dat de trajecten in ieder geval gestart… De gestarte trajecten stabiel zijn gebleven zou je kunnen concluderen dat het FSP wel gevonden wordt. En het FSP, het Financieel Servicepunt, heeft ook best wel wat inzet gepleegd om zichzelf kenbaar te maken waaronder billboards over het Financieel Servicepunt in Rijswijk. Ik hoop dat u die in ieder geval gezien heeft als u door Rijswijk heen fietste of autoreed. De extra linkjes op de gemeentelijke website die zijn geplaatst. We hebben een huis-aan-huisblad verspreid, De Geldkrant is verspreid in samenwerking met het Nibud, en we zetten ook iedere keer op de Coronapagina het FSP met het telefoonnummer en de bijbehorende mailadres en dergelijke. Corona an sich heeft natuurlijk wel effect op de dienstverlening, want tijdens de periode van de lockdown is er bijvoorbeeld geen inloopspreekuur geweest bij het FSP, want dat kan niet. Stervoorde is ook voor open publiek, maar de dienstverlening staat daarmee niet stil. De mensen kunnen nog steeds contact opnemen met de FSP. Ze proberen ze zo goed mogelijk te helpen. Er is beeldbellen, er zijn allerlei innovatieve mogelijkheden om toch met elkaar in contact te treden. En het FSP daar kan je gewoon naar toe bellen en op afspraak komen als het acuut is of als er echt schulden zijn waar nu wat aan gedaan moet worden. Dus voor nu is het eerste antwoord: nee, er is nog geen toename, maar ik verwacht zeer zeker wel een toename bij het FSP.

De voorzitter: Ja, mevrouw Koopman, ik kan u niet het woord geven, want we hebben geen debat. We hebben een vragenuur, en mevrouw Schröter heeft hier vragen over gesteld.
Mevrouw Koopman: Ik wil een compliment geven. Ik heb namelijk deze week contact gehad met het Financieel Servicepunt.
De voorzitter: U doet het toch, hé?
Mevrouw Koopman: Ja, sorry. Ik kreeg via het Sociale Wijkteam een verzoek om voor iemand belastingaangifte te doen. Uit het gesprek wat ik toen met die mensen had bleek dat ze eigenlijk heel veel schulden hadden. Ze hadden nog nooit van het Financieel Servicepunt gehoord. Ze waren niet bereikbaar telefonisch, maar ik heb een berichtje achtergelaten op de website, en binnen een uur was die mevrouw gebeld, en zijn ze nu in gesprek, en hebben ze een afspraak. Dus ja, misschien moet er nog meer gedaan worden om het kenbaar te maken, maar als ze in contact zijn gaat het wel snel, en wordt het goed opgepakt.

De voorzitter: Nou, omdat het een compliment was gaf ik even de ruimte, maar die kan de wethouder in haar zak steken, zeggen we dan maar. Mevrouw Schröter nog aanvullende vragen?

Mevrouw Schröter-Haas: Nee, geen aanvullende vragen. Ik wil de wethouder bedanken voor het antwoord, goed dat er zo ingezet wordt op de zichtbaarheid, en het werkt dus. Dank u wel.

IB 20 165 beleidsnota Onderwijsachterstandenbeleid en peuteropvang

Mevrouw Koopman (D66): Ja, en actueler geworden nog dan anders door corona, want onderwijsachterstanden… Nou, elke dag gaan ze nu gebeuren. En ik zag in het aantal uren voorschoolse educatie dat dat voor de doelgroepen gaat stijgen van 10 naar 16, maar dat bij de mensen die niet onder de doelgroep vallen die minder uren krijgen. Dus ik vroeg me af of daar dan alternatieven voor zijn voor die groep, en dat er geen nieuwe achterstanden ontstaan? En hoe zit het met het rijksbudget? Krijgen we voor die extra uren ook meer geld, want dat kon ik niet helemaal terugvinden. En hoeveel kinderen behoren tot de doelgroep in Rijswijk?

Mevrouw Van Nunen (PVDA): Voorzitter? Ja, van de orde. We hebben deze IB geagendeerd, en we zouden alleen, als het echt om zeer actuele vragen zou gaan die niet kunnen wachten tot behandeling in een volgend forum, zouden we die naar voren brengen in dit verlengde forum. Dus ik vraag me af of de vraag van mevrouw Koopman niet kunnen wachten tot de behandeling in het volgend forum?
De voorzitter: U heeft gelijk. We hebben inderdaad aangegeven dat we IB 165 in het volgend forum zouden behandelen, dus ik kijk even naar mevrouw Koopman?
Mevrouw Koopman (D66): Ja, ik had met dat even niet gerealiseerd, dus nee, dat kan zeker volgende keer in het forum worden meegenomen.
De voorzitter: Dank. Oké. Dan parkeren we die vraag even. GroenLinks?

Mevrouw Kistemaker (GL): Het lijkt me goed om het even inhoudelijk te behandelen in het volgend forum, maar ik zou toch wel heel graag de vraag stellen waarom deze beleidsnota als IB naar de raad is gestuurd, want het is een raadsvoorstel. Zeker omdat het een uitwerking is van de Kadernota Jeugd en Onderwijs die we vorige week terug hebben gestuurd, en het dus nog niet is vastgesteld. En vorige week heeft de wethouder ook heel duidelijk aangegeven dat beleidsnota's als raadsvoorstel naar de raad gaan. Dus toch graag daar wel een antwoord op.

De voorzitter: Dank u wel. Rijswijks Belang?
Mevrouw Kames: Dit waren ook vragen die volgende keer meegenomen is, ook IB 165, dus. Ja.
De voorzitter: Oké. Ja, top. Dan even toch de beantwoording op de vraag van mevrouw Kistemaker. Waarom het niet als raadsvoorstel is gegaan maar als IB-brief?

Wethouder Besteman: Ja, deze nota beschrijft de wettelijke taak die de gemeente heeft in het kader van de onderwijsachterstanden, en dat is de aanleiding waarom dit niet als raadsvoorstel is aangeboden. Het is de aanleiding voor de wijziging van dit verhaal is de wijziging in het rijksbeleid, dus die moeten we doorvertalen naar de huidige en lokale uitvoeringspraktijk, en daarom hebben wij gemeend om, net als in het verleden, u daarvoor op deze manier te informeren.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mevrouw Kistemaker, is dat afdoende antwoord?

Mevrouw Kistemaker: Nou, wat mij betreft eigenlijk niet, want we lezen in de Kadernota jeugd en welzijn dat één van de uitwerking plaatsvindt in deze beleidsnota. Dus ja, wij zouden dan toch echt heel graag een raadsvoorstel van zien. Maar goed, we zullen in ieder geval in het volgend forum inhoudelijk onze vragen kunnen stellen.

IB 20 172 maatschappelijk kader subsidies

Mevrouw Kistemaker: Allereerst zouden we graag willen weten waarom deze IB nu naar de raad is gestuurd, terwijl we lezen dat het al in november is gestart met fase 1, en het is eigenlijk ook niet heel veel meer dan een soort van offerte, een vrij algemeen verhaal. Dus we vragen ons af waarom dit, op dit moment, naar de raad wordt gestuurd? Daarnaast kregen wij te horen dat de presentatie aan de raad naar voren is geschoven vanwege de voorbereidingen die organisaties moeten treffen. Over welke organisaties hebben we het dan, en wat verwachten we van deze organisaties in de voorbereidingen? Want in de subsidieverordening lezen we ook dat er 9 maanden van tevoren concreet gecommuniceerd moet worden als er bezuinigingen plaatsvinden. Dat zou dan voor 2022 betekenen dat het voor 1 april zou moeten gebeuren. Dus we zijn eigenlijk benieuwd hoe de wethouder dit traject voor zich ziet, en of wij dus voor 1 april een uitgewerkt voorstel in de raad kunnen verwachten? En tot slot vroegen wij ons ook nog af of de eerdergenoemde 0,6 miljoen bezuiniging is bedacht vóór of nadat in dit traject inzichtelijk is gemaakt, welk deel wel en welk deel niet beïnvloedbaar is. Met andere woorden is die 0,6 gebaseerd op de inventarisatie in het project of stond het alvast voordat het werk begon?

Wethouder Besteman: Dank ook voor de vragen. Laat ik allereerst even met het proces beginnen. In het voorstel van de begroting begin november heeft het college taakstellend deze bezuiniging opgenomen. In het begrotingsdebat heb ik ook toegezegd - en ik meen me ook een amendement te herinneren - gezien de tijdsdruk van de taakstelling en het proces wat we moeten lopen met alle subsidiepartners we voortvarend aan de slag moeten gaan. Dus in die context heb ik u de brief in november gestuurd, want het is natuurlijk alweer een tijdje geleden, en het aanpakvoorstel van het proces heb ik ook naar uw raad gestuurd. Ik heb toen ook aangegeven dat het veel van ons zal vragen van u als raad qua besluitvorming, van de partners in het proces die we natuurlijk ook willen betrekken, en ook voor mij en voor het college, want wij zullen dat natuurlijk allemaal voorbereiden. Daar zijn wij nu dus mee aan de slag. In die context hebben we ook gezegd dat we parallel aan het traject dat we graag met de raad lopen om te komen tot een maatschappelijk subsidie kader, want dat is de opdracht die wij ook van uw raad hebben gekregen ook het proces lopen met de subsidie-instellingen. Eén, om ze mee te nemen in het proces, en twee ook om hun ideeën natuurlijk, en hun mogelijkheden te betrekken bij dit proces. Dus dat is het traject dat nu loopt. In dat verband hebben wij ook vanuit het college gemeend een avond voor uw raad te organiseren, voorzitter, omdat de besluitvorming het liefst door uw raad in maart aanstaande plaats zal moeten vinden, vond ik het van belang om in ieder geval ruim voor die tijd de raad ook de gelegenheid te geven om input te leveren. Dus dat is het proces, en het klopt inderdaad dat we op een strak schema zitten.

Mevrouw Kistemaker (GL): Als ik het dus goed begrijp moeten we dus 2 maart, want dan is er een raadsvergadering, hier een besluit over nemen? Dat betekent dat op 11 februari de presentatie is, en dan dus tussen 11 en 2 maart er een uitgebreid voorstel moet liggen? Heb ik het dan goed begrepen? En in hoeverre is dit eigenlijk haalbaar?

Wethouder Besteman: Voorzitter, vanuit het college is alles erop gericht om de raad in maart te laten besluiten. Als ik het goed heb is er 30 maart ook nog een raadsvergadering. Ja, dat is de planning, en dat is ook waarom we tegelijkertijd met het traject met de raad het proces met de subsidierelaties zijn gestart om input op te halen voor dat maatschappelijk kader. Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluiten we ook dit punt af. Er zijn geen vragen gesteld over de raadsadressen. Daarmee hebben we, volgens mij, alle vragen ook gehad.

Vraag m.b.t. weekmarkt

De heer Sleddering (VVD): Nou, bij mij op de agenda staat er nog vragen beantwoording van de VVD over de weekmarkt. Daar heb ik schriftelijk antwoord van gekregen van het college. Daar zijn wij tevreden mee, en wij zullen zaterdag met de marktkoopmannen even praten of zij daar ook tevreden over zijn.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mijnheer Sleddering. Excuus dat ik die niet had genoemd.

Het deel van de vergadering Forum Samenleving wordt hiermee afgesloten om 21.35 uur de vergadering wordt om 21.40 uur vervolgd met de agenda Forum stad.

aanwezig
Voorzitter
De heer C. Dolmans

raadsleden en fractieassistenten:
mevrouw M. Alberts
De heer A. van den Berg
De heer E. Braam
Mevr. M. ten Brummelaar (f.a.)
De heer J. Carlos de Paredes
De heer D. Cupedo
De heer D. van Dam (f.a.)
mevr. I. Jansen (f.a.)
Mevrouw S. Hoek (f.a.)
mevr. N. Kames
mevr. N. Kistemaker
Mevr. A. Koegler
Mevr. H. van der Kooij
De heer A. Kooy
de heer G. Kruger
de heer M. el Majjaoui
de heer R. van der Meij
mevrouw C. de Mooij
Mevr. B. Niesen (f.a.)
Mevr. W. Van Nunen
Mevr. J. Schröter
De heer C. Sleddering
De heer R. Veerman
De heer R.J. de Vries
Mevr. E. Woudstra

Portefeuillehouders:
wethouder mevr. Bentvelzen
wethouder mevr. Besteman
wethouder de heer Keus
wethouder de heer Van der Laar
wethouder de heer Lugthart

Forumgriffier:
Mevr. P.E. van Santen

3.b Vragenuur stad

De voorzitter: We gaan eerst even naar de algemene vragen, en ik wou ze een beetje bundelen als ze over hetzelfde onderwerp zijn. Dus de algemene vragen… Er zijn algemene vragen gesteld door BvR en GroenLinks over Hofstede.

Hofstede

De heer Cupedo (BVR): Omwille de tijdsdruk wil ik mij houden bij de vraag die wij gesteld hebben, ook al schriftelijk. We hebben een viertal vragen. Wat is er na de brand gebeurd? Dat is vraag één. Hoe staat het met de plannen voor de nieuwbouw op de locatie? Vraag twee. Wanneer wordt de raad geïnformeerd over de aanvang van de bouw van de werkzaamheden? Vraag drie. En vraag vier: wanneer wordt de raad betrokken bij de invulling van het groen op deze locatie?

Mevrouw Alberts (GL): Aanvullend op de vragen van Beter voor Rijswijk over Hofstede vragen we naar de bomenkap die heeft plaatsgevonden afgelopen zomer waarbij de vele bomen met de stamdiameter van meer dan 15 centimeter zijn gekapt, en dus vergunningsplichtig waren. Voor zover wij hebben kunnen nagaan was er geen vergunning voor verleend. Na de uitleg hebben we al diverse malen informeel gevraagd, maar tot nu toe zonder antwoord. Dus de vraag is nu: waarom zijn de bomen zonder vergunning gekapt, en waarom waren ze voor de kap niet gemarkeerd met bijvoorbeeld een lint?

Wethouder Van de Laar: Dank u wel op de vragen **van BvR**: wat is er na de brand gebeurt? Helaas inderdaad, de boerderij in brand gestoken. Is gesloopt op last van de brandweer. Ook om de situatie – nou, ik zou er niet toegaan maar - iets veiliger te maken. En op dit moment heeft het college… Is akkoord gegaan met een principeverzoek: mogen wij die plannen gaan indienen volgens de richtlijnen zoals ze ook aan een groot deel van de raad heeft gepresenteerd? Daarop heeft het college gezegd: ja, dat mag. Dus we gaan verder met die ruimtelijke procedure. Dat betekent dat er een Omgevingsvergunning, een bestemmingsplanwijziging moet worden doorlopen, een hele procedure. En dat gaat, denk ik, misschien wel driekwart jaar tot een jaar duren,

want daar zitten allerlei verschillende stappen waaronder ook participatie, hebben wij gevraagd met de omgeving om die plannen verder vorm te geven. En daar wordt ook de raad weer bij betrokken, en ik hoop dat we in de loop van dit jaar met de volgende stappen langs kunnen komen bijvoorbeeld een intentieovereenkomst, dat zou de eerstvolgende stap zijn, dan een anterieure overeenkomst en dan een bestemmingsplanwijziging in de raad. En ook de vormgeving van de openbare ruimte en het groen dan voornamelijk, inderdaad, daar waar nu de tennisbanen liggen, is onderdeel van die planvorming, maar zal ook onderdeel zijn van de participatie rondom het hele plan. In de tussentijd zijn ook struiken weggehaald en bomen gekapt die op dat hele particuliere terrein … Het is zo dat als je in je eigen tuin een boom kapt hoef je daar geen lint omheen te doen, maar het is wel een beleid dat als er gemeentebomen, zijn eigen bomen omkapt dan komt er wel lint omheen. Bij ons zijn er geen kapvergunningsplichtige bomen, voor zover wij weten, gekapt. De eigenaar heeft dat gedaan. Er zijn eerder ook vragen over gesteld door de natuurorganisatie, de AVN. Vervolgens hebben wij de ontwikkelaar - met wie wij goed contact hebben - aangesproken hierop dat ze zich wel aan de regels moeten houden. Dat hebben ze doorgeven aan de eigenaar, en die heeft beloofd daar goed mee om te gaan.

De heer Cupedo (BVR): Dank u wel, wethouder. Nee, perfecte antwoorden. Dank u wel, wethouder.

Mevrouw Alberts (GL): Nou, ik kan het antwoord toch niet helemaal perfect noemen van de wethouder. Ik heb daar toch wel aanvullende vragen nog over. Want u geeft aan dat er dus inderdaad bomen zijn gekapt die zonder dat er een kapvergunning voor was, en dat de eigenaar heeft gezegd daar goed mee om te gaan. Maar wat kunnen we daar onder verstaan: er goed mee om te gaan? En hoe gaat de gemeente om met het feit dat er dus bomen zijn gekapt zonder dat daar een vergunning voor is aangevraagd? Is dat alleen maar het accepteren van het antwoord: goed mee om te gaan, of gaan we daadwerkelijk ook nog actie ondernemen?

Wethouder Van de Laar: Nou, wat ik zei is dat er geen kapvergunning is aangevraagd, en ons is ook niks bekend over het kappen van vergunningsplichtige bomen, voorzitter.

Mevrouw Alberts (GL): Nou, er waren wel degelijk bomen met een stamdiameter van meer dan 15 centimeter diameter, en die zijn dan gekapt. Ik begreep ook uit uw eerste antwoord dat daar wel eerder vragen over zijn gesteld, en dat er dus ook vragen aan de ontwikkelaar en dus aan de eigenaar zijn gesteld. Dus hoe zit dat nu precies? Waar zijn daadwerkelijk bomen gekapt die vergunningsplichtig zijn, en hoe gaat u daarmee om?

Wethouder Van de Laar: Nogmaals, ons is niet bekend dat er vergunningsplichtige bomen zijn gekapt, maar er zijn eerder wel vragen over gesteld door de natuurorganisatie AVN. Naar aanleiding van die vragen hebben wij wel dat gevraagd aan de eigenaar via de ontwikkelaar, dus dat is de situatie. De regels omtrent de diameter, en wanneer een boom kapvergunningplichtig is dat zit hem inderdaad op 1 meter 30 hoogte met een diameter van 15 centimeter. Nou ja, dat zijn de regels. Daar zou de eigenaar zich aan houden.

De voorzitter: Oké. Dan sluiten wij deze vragen af. Dan gaan we door naar de vragen over de Beatrixlaan die volgens mij gedeeltelijk al zijn beantwoord. Allereerst BvR, de heer Cupedo.

Beatrixlaan

De heer Cupedo (BVR): Ook om wille de tijd zal ik me houden bij de vragen. Wij hebben een vijftal vragen. Ik zal het even kort zeggen. Hoeveel en wat voor soort ongevallen zijn er in 2019 en 2020 geweest? Hoe hoog is het percentage overtredingen? Hoeveel mensen rijden er simpelweg te hard? Past de maximumsnelheid wel bij de weg? Is de maximumsnelheid voldoende zichtbaar? Kan het college vragen de flitspaal van de sir Winston Churchilllaan bij het wijkcentrum Stervoorde te verplaatsen naar de Beatrixlaan, en als blijkt dat deze flitspaal veel overtreders zal pakken dan zal men zeker bereid zijn om een tweede flitspaal neer te zetten. En uiteraard niet op kosten van de gemeente Rijswijk.

De voorzitter: Ja, nou ik wou eerst even de heer Van Enk, maar die zie ik niet. Het CDA had namelijk ook nog een aantal vragen gesteld, maar ik weet niet of die voldoende zijn beantwoord.

De heer El Majjaoui (CDA): Voorzitter? Betreft de Beatrixtunnel inderdaad. Deze is inderdaad in voldoende mate beantwoord.

Wethouder Lugthart: Fijn dat de vergadering toch een weekje later is, want daardoor hebben we iets meer tijd gehad om deze aantallen ook met de politie te verifiëren. Ze hebben ernaar gekeken, **mijnheer Cupedo**. Ik heb de aantallen in 2019 én 2020. In 2019 betreft het 29 aanrijdingen, waarvan 9 slachtoffers, en in 2020 zijn er 20 aanrijdingen waarbij 7 slachtoffers zijn gevallen. En als u dan vraagt: wat zijn daar dan de oorzaken van? Dat is eigenlijk heel divers, maar ik heb ook van de politie begrepen dat zijn grote kruisingen, de snelheid is 50 kilometer, er zit een groene golf op. Dus waar hebben wij het dan over? Dan hebben wij het over onoplettendheid, dan hebben we het over te dicht op de voorganger zitten, dan hebben we het over gas geven, vermoeidheid, ook verdovende middelen. Dat zijn eigenlijk wel de verklaringen die er gegeven zijn wat daar de oorzaken van zijn. Wat de politie mij ook heeft aangegeven is dat zij het aantal snelheidsovertredingen, dat weten zij niet. Daar kan wel gesteld worden dat er mensen zijn die de snelheid overtreden. Staven doen ze door middel van boetes, maar je weet gewoon niet… Je weet wel wat je meet, maar je weet niet wat je niet ziet, dus dat weten zij niet. We hebben ook nog even gesproken over de weg en past dan die snelheid bij de weg. Ja, dat antwoord is: ja. Is de maximumsnelheid dan voldoende? Dat antwoord is ook: ja. En voor wat betreft de flitspalen? Volgens mij heeft voormalig burgemeester Bezuijen wel eens aangegeven dat het hem ook een doorn in het oog is dat de gemeente niet over de flitspalen gaat. Hij is destijds ook samen met een aantal andere burgemeesters een lobby gestart dat de gemeente wel over de flitspalen gaat. Op dit moment is het zo dat het OM gaat over de flitspalen die worden toegekend. Samen met voormalig burgemeester Bezuijen hebben wij ook een aantal keer een aanvraag gedaan omdat op een aantal plaatsen, of de Beatrixlaan een extra flitscontrole, flitspaal, zou kunnen worden toegevoegd. En dat antwoord was nee, en dat kwam dan ook omdat, nou, het zijn strikte voorwaarden waaraan moet worden voldaan, en wij voldoen daar niet aan omdat er toch nog niet voldoende ongevallen plaatsvinden. Het is uiteraard subjectief, want als je mij vraagt: ja, zijn het aantal aanrijdingen wat ik net noemde van 29, er veel? Dan is het antwoord wat mij betreft ja, maar het OM heeft ook strikte criteria.

De heer Cupedo (BVR): Dank u wel ook wethouder voor de toelichting. En ja, jammer dat de flitspaal niet kan worden verplaatst, maar nogmaals, uw uitleg is duidelijk en helder.

De voorzitter: Oké. Dan gaan we naar de vragen van de Partij van de Arbeid over de Tunnel Haagweg, de heer van der Kooy.

Tunnel Haagweg

De heer Kooy (PvdA): De wethouder heeft de vragen kunnen lezen. Het gaat over de tunnel ook onder de Haagweg. Ik ben blij te horen dat de Rotterdamsebaan vandaag open is gegaan. We hadden graag gehoopt dat we de resultaten daarvan konden meenemen voor het besluit, maar er is toch een aantal inwoners dat zich gemeld heeft, dat ze eigenlijk verbaasd en niet blij zijn met het besluit, en een bezwaar hebben ingediend. We hebben drie vragen gesteld. Ik neem aan dat u die brieven heeft gezien, ondertussen. Wat gaat u doen met de zienswijze? Heeft u een ander beeld op gekregen, en wat is het vervolgtraject richting de inwoners toe? Dank u wel, voorzitter.

De heer Lugthart: Ja, **mijnheer Kooy** terechte vraag, natuurlijk. Ja, we hadden het verwacht. Ja, zoals we natuurlijk ook besproken hebben in de vorige raadsvergaderingen was er in de enquête die we hebben uitgezet een fiftyfifty situatie, 50% voor, 50% tegen, dus de verwachting was wel dat een aantal bewoners bezwaar zouden maken. Dat is ook wel de reden dat we deze weg bewandeld hebben. Het afsluiten van de fiets- en voetgangerstunnel betekent gewoon het onttrekken aan de openbaarheid, en daarom hebben wij ervoor gekozen om deze uitvoerige procedure door te lopen. Ja, wat is de procedure, dat vraagt u mij. De raad heeft hier een voorgenomen besluit over genomen. Dat ligt nu ter inzage. Daar zijn een aantal zienswijzen op binnengekomen. Deze worden beoordeeld. Mensen krijgen een reactie. De reacties worden toegevoegd en toegestuurd aan de gemeenteraad. We koersen erop… Ik hoorde het wethouder Besteman zeggen dat er nog

op 30 maart een vergadering is. We koersen er nog op om die richting 30 maart uw kant op te sturen, en dan zal er een definitief besluit over de tunnel moet worden genomen.

De heer Kooy (PvdA): Nou, wethouder, dank voor uw antwoord. Inderdaad ik heb gehoord van diverse enquêtes. Ik had ook juist gehoord dat uw eigen fractievoorzitter het in de buurtapp had ingevoerd, hoorde ik achteraf dat daar de uitslag 62 deelnemers was, en 60 tegen het weghalen van het tunneltje was. Dus ik zou toch willen vragen of we betere interactie kunnen krijgen met de bewoners vooraf dat de raad mede geïnformeerd wordt, en dat we gewoon inderdaad sneller en soepeler door de procedure kunnen komen met de meer betrokken inwoners.

De voorzitter: Dank u wel. Wil de wethouder daar nog op reageren? Nee. Dat vermoeden had ik al. Dan gaan wij door naar de vragen over de tramremise van GroenLinks.

Tramremise

Mevrouw Alberts (GL): In mei van afgelopen jaar heeft de raad unaniem ingesteld met de strategie voor stallinglocaties trams. Recent is bekend geworden dat de tramremise op de zogenaamde GAVI-locatie in Ypenburg, bij Den Haag, zal gaan komen. Op zich is dat een positief nieuws dat daar dan definitief geen helihaven zal gaan komen, maar welke effecten heeft dit nog meer op de gemeente Rijswijk? En wat betekent dit voor de strategische doelen die werden nagestreefd? De geheimhouding op de bijlage bestuurlijke strategie tramremise loopt tot en met 31 december van dit jaar. Aangezien de tramremise niet in Rijswijk komt lijkt er geen reden meer te zijn om de geheimhouding nog bijna een jaar aan te houden. Kunnen we dit stuk nu openbaar maken?

Wethouder Lugthart: Ja, een antwoord op de vraag van mevrouw Alberts: nee, dat kunnen wij nog niet. Er is nog steeds geen definitief besluit. Wat de effecten zijn? Dat wordt eigenlijk ook nu door de gemeente Den Haag onderzocht. Ja, onderzoeken lopen op dit moment. In dat op zich is er in Den Haag ook nog echt geen definitieve besluitvorming. Het zou nog zo kunnen zijn dat uit onderzoeken andere feiten blijken, en dan zou er nog een andere beslissing kunnen worden genomen waardoor er ook weer een terugvaloptie is naar andere locaties. Dat zou eventueel nog steeds de locatie in de gemeente Rijswijk kunnen zijn. Evenzo is dat natuurlijk ook de mogelijkheid in Delft. Daarmee is er dus eigenlijk nog geen uitsluitsel op deze locatie. Op deze locatie is er ook nog geen uitsluitsel voor de AZC locatie, en kunnen we ook de openbaarheid nog niet daarvan afhalen. Voorzitter, dat in antwoord op de vragen van mevrouw Alberts.

Mevrouw Alberts: Ja, dank u wel, wethouder voor de eerste beantwoording. Want dan komt er uit Den Haag toch wel een iets ander signaal, want vanuit Den Haag heb ik begrepen dat ze er echt helemaal vanuit gaan dat die tramremise daar op dat terrein gaat komen, en dat dat al in kannen en kruiken is. Dus dan zit daar toch een discrepantie tussen. En wanneer zegt u dan dat het definitieve besluit dan wel zal gaan vallen? Kunt u daar iets over zeggen over die termijn?

De heer Lugthart: Ja, voorzitter, dank. Ja, af en toe verbazen mij de berichten in de krant ook. Dit is wel echt wat het is. De verwachting, de besluitvorming… De koers die ik begrepen heb is dat het voor het zomerreces van dit jaar een besluit wordt, en dat er tenminste voor het zomerreces ook een en ander bekend gemaakt wordt. **Ik kan het voor de zekerheid nog even checken, en dan laat ik de definitieve telling nog even aan u weten. Maar dat ligt bij de gemeente Den Haag. Die wordt nagezonden**, voorzitter.

De voorzitter: Dan sluiten we daarmee de algemene vragen af. En dan gaan we door met de vragen over de IB's .

IB 20 085 Werkgroep Pasgeld

De heer Veerman (D66): Ja, we hebben inderdaad vragen over IB 20 085. D66 heeft zich verbaasd over de teleurstelling die spreekt uit de brief van de werkgroep Pasgeld aan de wethouder. De raad heeft ook de

wethouder gevraagd zorgvuldig om te gaan met de betrokkenheid van de inwoners van Pasgeld bij de ontwikkeling van het gebied. Kan de wethouder toelichten hoe is, en hoe wordt gezorgd dat er duidelijkheid komt over wie, wanneer, waarover, de groep, mee kan denken en wat de verschillende processen zijn? Uit de brief blijkt ook irritatie en wantrouwen richting de verschillende onderdelen van de gemeente. Wat gaat de wethouder hieraan doen? Daarnaast, de raad is in het verleden, voor de huidige periode, akkoord gegaan met het bebouwen van Pasgeld West, en dat zit ook in de grondexploitatie en van Rijswijks Buiten. Hoe kan de wethouder hierover met de werkgroep beter gaan communiceren of heeft hij al erover gecommuniceerd over dat dat bebouwd zou gaan worden? noch de invulling, noch de kaders nog invulling gegeven zal moeten gaan worden door de raad. Voor de rest, bij het bouwproject worden vaak regelmatig brieven gestuurd, en op de website, en ook op social mediaberichtgevingen verzorgd over de stappen die volgen. Wat gaat de wethouder doen om voor Rijswijk Buiten actiever en beter te communiceren naar de bewoners en de belangstellenden om verrassingen te voorkomen? En de laatste vraag: tijdens de vorige bijeenkomsten over Rijswijk Buiten is het college gevraagd om opnieuw te kijken naar de positie van het projectbureau en de sturing hierop, en naar het breder verbinden van de gemeentelijke organisatie en het projectbureau. De werkgroep vraagt om de rollen verder uit elkaar te halen. Welke stappen zijn hier gezet, en welke zal de wethouder nog eventueel gaan nemen?

De heer Hoek (Wij.): Nou ja, in eerste instantie eigenlijk eens met wat de heer Veerman al benoemd heeft. Nog een paar specifieke vragen. De werkgroep heeft aangegeven dat ze feedback hebben gegeven op het participatievoorstel. Kan de wethouder aangeven hoe de feedback is verwerkt, en welke feedback is overgenomen en welke niet? Er waren ook aansluitend opties voor geen of minder woningen, voornamelijk voor Pasgeld Oost, en dan onder andere opties voor meer blauw en groen. Klopt het dat de wethouder bij de werkgroep heeft aangegeven dat dergelijke opties onderzocht gaan worden? En indien ja, wanneer zou de raad de resultaten de kunnen verwachten van deze onderzoeken? En hoe realistisch is eventueel een optie voor een volledig groenblauwe invulling voor Pasgeld Oost? Daarnaast, het Planbureau. Net al aangegeven inderdaad, en hebben we vorige week ook, communiceert niet goed. En ja, dat werkt eigenlijk weerstand in de hand. En dat merken we dan bij Pasgeld, en nou goed, ook bij Rijswijk Buiten eerder al. Nou, tegenwerking leidt tot vertraging en werkt extra kosten in de hand voor heel Rijswijk. Ja, hoe kan het eigenlijk dat het Planbureau na al die jaren dat ze actief zijn, en na zoveel feedback die er is gegeven, dat er nog steeds zo slecht gecommuniceerd wordt?

Wethouder Keus: Dank ook voor de vragen. Laat ik allereerst even beginnen waardering uit te spreken voor de werkgroep en de mensen die zich inzetten voor de buurt. En dat doen ze met veel toewijding en liefde voor het gebied, en dan brengen ze ook veel expertise daarin ook mee. Daar heb ik ook, en het college natuurlijk, veel waardering voor. Dat gezegd hebbende zijn wij vorig jaar begonnen om die groep ook beter aan tafel te krijgen. Ik heb meerdere malen ook in de raad aangegeven dat dat in het verleden… Dat we wellicht te laat of te weinig mee hebben kunnen doen aan de plannen. Dus daar hebben we echt als college enorm op ingezet, en in geïnvesteerd om een gelijke plek naast ook de ontwikkelaars en de belanghebbende aan tafel te krijgen. Veel energie ingestoken om dat vertrouwen ook te winnen. En volgens mij heeft dat in ieder geval zoals dat door andere partijen is ervaren dat er een mooi moment 17 november geleid, waarin zij ook samen met de gemeente, met het college, in een beeldvormende sessie hetgeen wat is opgehaald, en de ideeën en de plannen over het gebied hebben kunnen presenteren aan uw raad. En dan ging het niet alleen over bouwen, maar dan ging het over veel meer thema's, groenblauw, cultuurhistorie, mobiliteit. En nou ja, dat proces daar zitten wij nog steeds in, om dat verder uit te werken om te kijken hoe we die belangen in dat gebied een plek kunnen krijgen straks concreet in de plannen die dan worden voorgelegd aan uw raad. Dus **de heer Veerman** had het over dat hij verbaasd was over de brief. Nou, die verbazing die deel ik in dat opzicht ook, want volgens mij zitten wij gewoon nog steeds in een proces, en zijn wij nog steeds gewoon met elkaar in gesprek om uiteindelijk tot een plan te komen waar iedereen trots op kan zijn. Dus ik ben zeker bereid om weer in gesprek ook te gaan om te kijken hoe we dat toch weer glad kunnen trekken om weer een volgende stap te gaan zetten, en u daarover ook te informeren en het verder proces ten aanzien van de participatie om dat uiteen te zetten, en u ook daarin mee te nemen, en ook in de besluitvorming die er de komende tijd van u verlangd gaat worden. En hoe de groep daar, ook de werkgroep, maar ook natuurlijk andere belanghebbenden daar nog zo hun invloed op hebben. U geeft ook aan over de communicatie. En nou ja, vorige week hebben wij bij het

rekenkameronderzoek even aangestipt het programmabureau en de bijzondere positie die zij innemen in de gemeentelijke organisatie. Aangegeven dat met de ontwikkeling van Sion en Parkrijk we nu bij Pasgeld aankomen waar we toch een wat complexer omgeving met ook heel veel inwoners die er al heel lang wonen, dus dat de omgeving ook complexer wordt en er meer belangen in het spel zijn. Dus dat wij inderdaad ook meer aandacht moeten hebben ook voor het omgevingsmanagement, en daar gaan wij de komende tijd op inzetten. Dan vraagt u over in hoeverre de tegenwerking of in hoeverre dat financiële gevolgen ook kan hebben? Ja, ik zal niet… De ervaringen die wij vanuit het verleden met procedures hebben, nogmaals, daarin herinnering roepen, maar vertraging leidt inderdaad tot schade, en tot kosten. Echter, hoe goed we dit ook insteken, en de participatieregel staat er natuurlijk altijd belanghebbenden vrij om gebruik te maken van rechtsmiddelen, dus dat kan je nooit helemaal natuurlijk voorkomen. Maar ja, het is wel aan ons gelegen om dat zoveel mogelijk te voorkomen dat wij in allerlei procedures terechtkomen. Ja, en dan ook uw opmerking over het programmabureau. En laat ik ook wel even benadrukken, vooropstellen ook dat het programmabureau gewoon werkt onder verantwoordelijkheid van het college, dus dat wij daar ook gewoon aanspreekbaar ook op zijn. En dat is, denk ik, ook de lijn die wij daarin moeten houden, dus als daar inderdaad zaken spelen dan ligt het voor de hand om daar het college en in het bijzonder mij daar ter verantwoording voor te roepen. En ja, voorzitter, dan heb ik ook nog wat inhoudelijke vragen over: wat de kans is, over die verschillende varianten? Nou, ik heb toegezegd voor Pasgeld Oost dat we verschillende varianten zullen gaan bekijken, ook een nulvariant, om te kijken: wat betekent dat financieel, juridisch en allerlei andere zaken? En wat betekent het nu als je niet zou gaan bouwen? Dat is een uitdrukkelijke wens vanuit die werkgroep om die variant gewoon mee te nemen. Ja, en ook die zal gewoon onderdeel zijn van die varianten die we aan de raad… En dan kunt u daar zelf die zaken ook in uw afweging meenemen. Volgens mij heb ik zo de beantwoording.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Keus. De heer Veerman, nog aanvullende vragen? U bevriest. Ga ik even naar de heer Hoek tot mijnheer Veerman weer terug is. De heer Hoek, nog aanvullende vragen?

De heer Hoek (WIJ.): Nou, eentje dan. Ik begrijp dus dat het participatievoorstel nog verder uitgewerkt gaat worden? **Zou u dan wellicht de werkgroep kunnen terugkoppelen hoe hun feedback dan verwerkt is? Zullen ze waarschijnlijk wel op prijs stellen.**

De heer Veerman (D66): Dank u wel, en ook de wethouder bedankt voor uw beantwoording op de vragen. Dank u.

De heer Keus: Ja. **Nee, dat zal ik meenemen**. En we hebben 17 november ook de beeldvormende sessie ook het concept van het schetsboek uitgelegd en hoe we dus zowel op de afzonderlijke opgaves in het gebied toch in samenhang met elkaar kunnen bekijken, maar als het nodig is ook kunnen inzoomen op een afzonderlijke opgave. Dus daar zijn wij mee in gesprek natuurlijk met de werkgroep, maar blijven ook in gesprek, en ik zal u daar dan binnenkort ook verder over informeren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluiten wij ook dit agendapunt af en dan gaan wij over naar het laatste punt.

4.a IB 20 139 Voortgangsrapportage Energietransitie Rijswijk september 2020

4.b IB 20 179 Plan van aanpak Transitievisie Warmte Rijswijk

De voorzitter: En dan gaan we over naar het laatste punt op de agenda gezet, de Voortgangrapportage Energietransitie Rijswijk. En tegelijkertijd ook, Plan van aanpak Transitievisie warmte Rijswijk, IB's 20 139 en 20 179. Het is op de agenda geplaatst door Partij van de Arbeid, D66, GroenLinks. Gaan we ook in die volgorde af. Er zijn ook verschillende vragen door het CDA gesteld, en Wij. heeft specifiek vragen gesteld over 20 179. Dus ik wou eerst even die partij de gelegenheid geven, en dan gaan we de andere partijen ook nog de gelegenheid geven. Dus ik begin bij de Partij van de Arbeid.

Eerste termijn

De heer Kooy (PvdA): Kort maar krachtig. Er liggen een aantal IB- brieven voor. 3 maart vorig jaar hebben we ook al een aantal van deze onderwerpen behandeld. Als eerste dat ging over de lokale zaken, en na een paar maanden later over de regiozaken. En wat schetst mijn verbazing? Ik zie een wethouder met zijn voeten slepen. Ik zie geen voortgang, en wij hebben 3 maart onze handen uitgestoken als PvdA, juist met een drietal moties om juist een beetje kader in te geven, een beetje steun. Zaken zoals maak goede afspraken over de governance. Hoe gaan we het aansturen, hoe gaan we op die stoel zitten, de regiestoel - die de heer Keus graag zou willen hebben - naar bijvoorbeeld woningbouwverenigingen, hoe gaan we de communicatie doen? Het gaat over aansluiting van die warmtepijp, we hebben nu een mooi verhaal over warmtenet, maar waar komen nu die centrales? Waar gaan we opsturen? En ook gewoon met de inschatting van: welke wijken kunnen er worden ontsloten? Hoe gaan we stappen voorwaarts maken? En ik zat me vandaag af te vragen: wat voor beeld roept het nu op? En het lijkt of dat we een inzending hebben gedaan, het songfestival, en een compleet instrumentaal nummer hebben gestuurd. Nou, er staat wel iets meer in dan dat, dus ik kom niet verder dan een liedje wat België ooit heeft ingestuurd in comité, en daar bleven nog zes woorden van over. Niets ten nadele van België, maar dat heeft het ook niet gered. En als ik dus nu kijk naar het eigen beleid van de wethouder die zegt: ik wil de regierol vinden. Dan zie ik dat niet terug in deze stukken. Als ik kijk naar de moties die we hebben ingediend, en u heeft gezegd: die zijn echt niet nodig, die zijn volgend jaar wel uitgevoerd, dat hoeven we niet, zie ik ze ook niet ingevoerd. En zeker ook de afspraken naar de bewonersorganisatie en de woningbouwverenigingen, ik zie daar niets van terug. 15 december verliep het akkoord. Er zou een nieuw akkoord kunnen liggen, daar zou het heel makkelijk in mee kunnen nemen. Wat is nu de behoefte? Waar gaan we heen? En dan zie ik het stuk van de wethouder, en lees ik het, en zegt: ik wil geen no-regret beslissingen nemen. En zeker ook als we naar de geschiedenis kijken. Als we heel lang niets doen, en daarna heel hard moeten gaan werken dan zitten vol met regrets dat we niet meer hebben uitgespreid. Dus kortom, wethouder, u heeft 3 maart een aantal toezeggingen gedaan dat een aantal moties niet hoefden omdat u die binnen een jaar uitgewerkt zou hebben. Ik zie ze niet. Graag uw reactie erop. Wat gaan wij wel doen, en ook wat heeft u gedaan? Een kans om informatie te verstrekken wat meer is dan het absolute minimum. En misschien kunt u daarin meenemen de enquête die is uitgesteld met een aantal vragen, een beperkt aantal vragen, aan de Rijswijkse inwoners die echt voldoet aan de omschrijving van het Belgisch liedje. Meer dan 14 vragen van algemene orde kwam ik daar niet in tegen. Ik begrijp nog steeds niet wat we gaan doen.

De heer Veerman (D66): Ook wij hebben een drietal vragen. Binnen de Energietransitie is er provinciaal geld aangevraagd in de ELENA-regeling. We hebben daar een vraag over. We zouden graag een overzicht willen hebben van de reeds betaalde bedragen vanuit deze regeling, en of de wethouder ons dat kan toezeggen? Waarschijnlijk wordt een gedeelte ook gebruikt om een aantal gemeenten, vastgoed particulieren te betrekken in de plannen voor het indienen van plannen in het kader van de verduurzaamheid van het vastgoed. Zijn die al gemaakt, vraag ik me dan af? En kan de wethouder zeggen of die nog eventueel ingediend kunnen worden of, zeg maar, het geld eigenlijk in wezen al besteed is? Ik lees ook in de voortgangsreportage dat er een energieloket van de WoonWijzerWinkel eventueel gaat komen. Is er al bekend waar het loket in de mobiele versie in welke wijken dat gaat plaatsvinden? Of dat ook in de wijk is waar straks '…' gaat komen? Want dat zou natuurlijk een mooie aanvulling kunnen zijn. En de laatste vraag. Mijn collega Martine Koopman heeft in het kader van onderwijs al bij de wethouder onderwijs gevraagd over het verduurzamen onder andere van de zonnepanelen. Met succes. Daar zijn wij natuurlijk blij mee om het op die manier op de agenda te zetten dat het gebruik van zonnepanelen op maatschappelijke vastgoeddaken beter wordt ondersteund vanuit de gemeente en dat ze daarmee de regie inpakken. Nou, Zon op Rijswijk heeft ook wel eens aangeboden om die regiefunctie iets meer te pakken. Zij worden genoemd bij een tweede traject, en ik ben even nieuwsgierig welk traject zij voor ons eventueel mede gaan uitvoeren?

De heer De Vries (GL): Wat betreft de 2 IB-brieven ook namens ons enkele vragen. Allereerst over de voortgangsrapportage. In het basisdocument Energietransitie Gebouwde omgeving die we in maart vorig jaar hebben vastgesteld wordt een lijst van activiteiten genoemd waaronder ook de activiteiten verkenning en alternatieven in de buurt terwijl er in potentie al een electric kabel is voor uitvoering afgelopen jaar, en activiteitonderzoek naar alternatief en oudere vooroorlogse buurten voor uitvoering in dit jaar. In de voortgangsrapportage zijn beide activiteiten niet genoemd, en wat is dan de staat van deze twee activiteiten?

Met basisdocument Energietransitie gebouwde omgeving en deze voortgangsrapportage geven een globaal tijdsbeeld tot en met dit jaar, en wat zijn dan de Energietransitie plannen van dit college voor 2022? En zien we deze dan terug in de volgende voortgangsrapportage die we in maart dit jaar weer gaan ontvangen? Hierop hoor ik graag de reactie van de wethouder. Dan, voorzitter, de Informatiebrief over de Transitievisie Warmte. Deze Informatiebrief noemt één ding eigenlijk heel erg vaak, en dat zijn de kosten van de warmtetransitie. Daarzo wordt gesteld: gaan we nadrukkelijk naar kijken. Gaan we ook nadrukkelijk kijken naar de opbrengsten? Is de wethouder bereidt om de opbrengsten in brede zin ook een plek te geven in de Transitievisie Warmte? GroenLinks mist daarnaast afspraken die zijn gemaakt in het Klimaatakkoord zoals het tijdspad voor de wijken na 2030, en de afspraak om het aantal woningen en andere gebouwen per wijk die worden geïsoleerd en of aardgas vrijgemaakt in de periode 2022, 2030 concreet te benoemen. Dus dan gaat het echt gewoon om aantallen. Deze, en nog andere afspraken staan in het Klimaatakkoord, en GroenLinks wil zich op zijn minst houden aan deze afspraken. Wij verwachten dan ook dat voor dit college alle afspraken duidelijk in de Transitievisie Warmte staan, alle afspraken. En dat het college zich ook aan deze afspraak gaat houden. Ik verwacht hierop een simpele bevestiging van de wethouder. Tot slot, voorzitter, participatie. Richting de doelgroep individuele inwoners en bedrijven komt er een communicatiestrategie. Deze richt zich voornamelijk op de no-regret maatregelen. Onzes inziens is het belangrijk om niet enkel te communiceren over de no-regret maatregelen. Dat kan anders toekomstig voor veel verwarring zorgen wanneer er dan plotseling voor die mensen de Transitievisie Warmte ligt waarin daar opgenomen ook een keuze voor wijken van 2022, 2030. Wees duidelijk in de communicatie dat er nu al aan de selectie wordt gewerkt, en dat dit ook pas een eerste stap is. En daarna ook nog in samenwerking met de bewoners per wijk aan uitvoeringsplannen wordt gewerkt. Is de wethouder het daarover met GroenLinks eens?

De heer El Majjaoui (CDA): Ja, dank u wel, voor de uitgebreide schriftelijke beantwoording. De vragen zijn in voldoende mate beantwoord. Althans, een aantal vragen zullen dan terechtkomen in de raad, dan wel in de wachtstand vanwege de veranderde wetgeving, dan wel demissionair kabinet, maar toch heb ik een tweetal aanvullende vragen. De eerste vraag betreft het plan van aanpak. En dan citeer ik het zinnetje: speciale aandacht heeft de gemeente voor groepen die zelf moeilijk kunnen investeren. Voorzitter, u geeft in de beantwoording dat het hier om de huurders van de corporaties gaat. Zoals we allemaal weten de huurders die hebben geen verantwoordelijkheid om hun woningen te transformeren. De verantwoordelijkheid ligt immers bij de corporaties zelf. U geeft hier ook aan dat er nog geen plannen zijn, dus de corporaties lopen, in mijn belevenis, achter. Dan heb ik de vraag… De vraag is: ik mis hier de verplichting ten aanzien van de corporaties met betrekking tot de plannen om hun woningen of vastgoed te verduurzamen. Ik neem aan dat een Energietransitie geen vrijblijvende opgave is. Dan is de vraag: welke faciliterende, dan wel dwingende rol heeft de gemeente om de corporaties aan te sturen zodat ze vaart maken om plannen op te stellen die uitvoerbaar zijn uiteraard? Waarom? Omdat de woningbouwcorporaties toch een groot woningbouw areaal in het bezit hebben. Dus daar begint het. Dat is de eerste vraag, en de tweede vraag betreft de vraag met betrekking tot de voortgangsrapportage, bladzijde 5. Het gaat om de onzekerheidsfactor. U geeft aan inderdaad terecht dat de gemeente geen warmtebedrijf is ook geen partij in deze. Maar ik vind wel dat de gemeente een regierol heeft, maar de strekking van deze vraag is om te zorgen dat er garanties gegeven kunnen worden voor warmtelevering. Neemt Gasunie voldoende verantwoordelijkheid hierin om de leveringszekerheid goed te waarborgen? Uiteraard incidenteel kan het plaatsvinden dat er calamiteiten zijn waardoor tijdelijk geen warmte geleverd kan worden vooral in de winterperiode, maar daar hebben we het niet over. Bent u het met mij eens dat hier harde afspraken gemaakt moeten worden met Gasunie om garanties, dan wel goede back-up op te stellen zodat de inwoners beschermd kunnen worden? En de aanvullende vraag hieromtrent is: zijn er meerdere partijen op de markt die vanwege de monopolypositie die eventueel Gasunie in zal nemen? Zo ook om te voorkomen dat de inwoners blootgesteld worden aan de monopolypositie van Gasunie?

De voorzitter: Dan waren er ook vragen van Wij. over 20 179. Ik weet niet of er nog aanvullende vragen zijn, de heer Hoek? Want uw vragen waren ook schriftelijk beantwoord, geloof ik?

De heer Hoek (WIJ.): Ja, dat klopt. Dank u wel, voorzitter. En ook bedankt de beantwoording van de vragen. Niet echt nog vragen daarop aanvullend, onder andere door de goede vragen van mijnheer De Vries gehoord. Wellicht aanvullend aan de gemeente om echt proactief in te zetten op de groep mensen die minder te

besteden of te sparen hebben, en ervoor te zorgen dat ze straks niet gedwongen investeringen moeten doen. En dat we in de komende tijd wellicht kansen missen, omdat we zo inzetten op no-regret maatregelen. Ja. Dat was dan mijn bijdrage.

De heer Paredes Sanchez (BVR): Nou, een aantal vragen, een aantal opmerkingen over de voortgangsrapportage. Er staat in het stuk dat waterstof tot 2030 niet rendabel zou zijn zonder enige onderbouwing. Dus die zouden wij graag willen zien: waar halen zij dat vandaan? In het hele stuk zien we ook helemaal geen nucleaire energie voorkomen, wat misschien ook een optie zou kunnen zijn. Ook gezien de nieuwe ontwikkelingen met thorium et cetera, en het kabinet dat er ook niet echt negatief tegenover staat, en hopelijk het komende kabinet ook niet. Maar dan hangt deze transitie ook weer af van het nieuwe kabinet, maar ja, dat zien we dan wel weer wat er dan gebeurt. Wij zien ook dat er windmolens nodig zijn om het deficit op te vangen, dus Beter voor Rijswijk is geen voorstander van windmolens, in ieder geval op het land. Dat willen we graag niet zien. Dan hebben we nog die European Local Energy Assistance fonds ELENA. Hoeveel komt daar van dat fonds naar Rijswijk? En heeft u al nagedacht over wat u met die fondsen gaat doen? Even kijken. Dan, hebt u nog enig idee of daar voor de burger nog kosten zijn, qua belastingverhogingen et cetera, op gemeentelijk niveau? Dan de Transitievisie. Die nemen we ter kennisgeving aan, wat niet anders kan. We zien hier in het stuk dat er 20 tot 30% aangesloten kunnen worden op het warmtenet, als ik het zo heb gelezen. Dan is de vraag over het vertrekpunt van de WarmtelinQ. De lijn door het midden zou aftakken vanaf het zuiden, net onder Rijswijk richting Leiden. Over de WarmtelinQ zijn we nog in gesprek. Waar komt die aftakking? Want ik zie helemaal geen plek daarzo, dus dat zou ik ook graag willen weten.

Mevrouw De Mooij (VVD): Ik ga heel even kijken of ik kort door mijn verhaal heel kan omdat een aantal vragen al gesteld en beantwoord zijn. Inderdaad de vragen over de ELENA-subsidie zijn al gesteld door de heer Veerman, dus die sla ik over. In de voortgangsrapportage geeft u aan ook toekomstbestendige strategieën zoals vraagreductie in te gaan zetten, en wat houdt dat in voor Rijswijk? Want tot op heden lijkt het een illusie dat er sprake is van vraagreductie. Er lijkt juist een vraagtoename te gaan ontstaan in verband met elektrische warmtepomp, elektrische- en inductiekookplaat et cetera, dus daar ben ik wel erg benieuwd naar hoe u die vraagreductie voor u ziet? Met betrekking tot plan… Even kijken, hoor. Plan van aanpak. Er wordt ingezet op participatie, en volgens de tijdslijn in het plan van aanpak is het startmoment hiervan begin 2021. Doelt u bij de start van de participatie op de server monkey die we hebben mogen ontvangen? En wat gaat u doen met de uitkomsten van deze enquête? Want ik moet u eerlijk bekennen dat de enquête en de vraagstellingen op mij wat knullig overkwamen. Een voorbeeldvraag: wat zou er voor u belangrijke redenen zijn om aan de slag te gaan met energiebesparing? En dan kan je als antwoord geven: omdat mijn buren het doen. Wat gaan we doen met deze uitkomst? Daar ben ik heel erg benieuwd naar. Het bevordert niet echt de draagvlak of de betrokkenheid, denk ik, met de hele casus. Even kijken. U geeft ook aan: we gaan ook veel communiceren om een breed draagvlak te creëren. Er is ook al wat over gezegd over de WoonWijzerWagen Energieloket. Ik denk dat juist zo'n energieloket een mooie manier is om te communiceren. Daar kun je echt ook vragen gaan ophalen, en dan heb je echt een punt waar je heen kunt. Gaan we dit loket ook wat meer onder de aandacht brengen? Dan nog… Even kijken. U zegt inderdaad: de Transitievisie Warmte en de route naar aardgasvrij is niet in beton gegoten, en geeft aan te willen leren van ervaringen. En dan lijkt het kijken naar de eerste wijken een goed idee wat betreft de VVD Rijswijk, en blijf het dan ook vooral doen. Beter goed gestolen dan slecht verzonnen. Wat eerdere bevindingen die komen eigenlijk al in de media naar voren, en leer daarvan, en ga niet op de muziek vooruitlopen, en blijft daar dan ook bij experts in ontwikkelingen aangehaakt. Even kijken. Ja, wellicht heeft u het gelezen, maar in de krant stond inderdaad dat een kwart van de woningvoorraad in een proeftuinwijk helemaal van het gas af en realistisch was, en dat het eigenlijk veel reëler is om te kijken naar het hogere doel, dus niet per se van het gas af, maar daar de CO2-uitstoot te verminderen. En sommige oude huizen kan meer klimaatwinst behoud worden door een betere isolatie. En er kwamen ook andere tegenvallers naar voren dat, even kijken, de techniek, het draagvlak, de kosten, eigenlijk alles valt tegen, als wij het vanuit die proeftuinwijken horen. Dus, ja, blijf aangehaakt, en leer daarvan. Dan wat betreft de experts. U gaat een adviesraad instellen. In de beantwoording heb ik al wel gezien dat u daar nog mee gaat stoeien, maar ik zou dan wel graag willen zien dat daar echt experts onderzoekinstellingen, universiteiten, warmtepompaanbieders - dat soort partijen - dat die daarin meegenomen worden. Wij hebben een hele innovatieve buurgemeente, de gemeente Delft, met de TU Campus. Zij hebben The Green Village staan op de

campus. Dat is een proeftuin voor klimaat adaptieve innovaties, en zij hebben zelfs jaren 70 woningen gebouwd om daarin innovaties toe te passen en te kijken. Dus sluit aan bij de TU Delft als indien mogelijk, en misschien een combinatie maken met mijn mooie wijk Rijswijk Buiten. Er is ook wel wat over gevraagd door het CDA, maar over de woonlasten neutraliteit. U geeft aan dat u speciale aandacht heeft voor groepen die zelf moeilijk kunnen investeren. Nou goed, ik ben wel benieuwd hoe u dat voor u ziet inderdaad, en ook ten aanzien van de betaalbaarheid en de kapitaalstorting van Rijswijk aan Stedin. Daarin betaalt de gemeente natuurlijk al mee aan de Energietransitie, dus gaat het niet enorm uit de klauwen lopen met de kosten? Dus hou dat uiteraard in de gaten, en hoe ziet u dat voor u?

De heer Van der Meij (GBR): Ja, voorzitter, de fractie van Gemeentebelangen Rijswijk heeft toch even behoefte om met wat afstand nu naar deze voortgangsrapportage bekijken, en ons vooral te richten op de berichtgeving met betrekking tot energiemaatregelen van het gas af wat ons de afgelopen tijd heeft bereikt uit de landen tussen al het coronanieuws. De VVD refereerde er ook net aan. Alle gasloze wijkexperimenten zijn er na twee jaar slechts 206 woningen op dit moment van het gas af gebleken. De praktijk blijkt toch een harde leerschool te zijn. Zonneparken waar één of andere, ja, een vechtmarkt, schijnt te ontstaan rondom het kunnen verkrijgen van subsidies die, als ik het artikel mag geloven, grotendeels begroten bij buitenlandse partijen terecht komen, en niet zozeer aan de zonne-energie worden besteed. De Raad voor Openbaar Bestuur die onlangs geadviseerd heeft dat gemeentes komma nexus, € 1,8 miljard nodig hebben om aan de klimaatdoelstellingen van Parijs te kunnen voldoen. Ja, als je dat allemaal bij mekaar optelt, al die berichtgeving, dat laat toch wel zien hoe problematisch, hoe hardnekkig het is om doelstellingen rondom Aardgasvrij, CO2-reductie, et cetera in te vullen. Het college heeft bij haar aantreden nadrukkelijk aangegeven dat zij niet als gemeente Rijswijk de lead wil volgen, goed de berichtgeving wil volgen, goed ook de ontwikkelingen wil volgen. De eerste vraag aan de wethouder is dan ook: hoe duidt hij deze berichtgeving die nu de laatste tijd uit de landen publiekelijk gemaakt wordt? Wat betekent dat nu voor Rijswijk, voor het tempo, en voor onze ambities die we hebben op het gebied van de Energietransitie? Ben ik op de eerste plaats nieuwsgierig naar. Op de tweede plaats, de no-regret is ook al vaker genoemd. Daar zet het college ook goed op in. Welke besparingsmogelijkheden zijn er no-regret te maken ongeacht welke energiebron je gebruikt? Hoe is het college daar de afgelopen tijd nu mee gevaren? En wat ik wat minder in de rapportages tegenkom zijn toch in bredere vorm van energie. Wellicht niet helemaal van het gas af, maar wellicht minder van het gas in combinatie met elektrisch zou wellicht een oplossing kunnen zijn, een bijdrage kunnen zijn voor die wijken die woningen die gewoon niet volledig van het gas af te krijgen zijn, maar wel kan bijdragen in een stukje minder gasverbruik op het moment dat je daar andere maatregelen ertegenover zet. Dat kan natuurlijk isolatie zijn, maar dat kan ook partieel elektrificeren zijn. In hoeverre zou het niet verstandig zijn om meer die hybridetechnieken onder de aandacht te brengen dan volledig te gaan voor warmte, volledig te gaan voor waterstof of volledig te willen gaan voor andere vormen van energie zonder gas? Graag ook een reactie van het college, van de wethouder, op hoe het college kijkt naar deze vormen van hybride concepten?

Mevrouw Ten Brummelaar (RB): We hebben een zestal vragen gaande over de voortgangrapportage en het plan van aanpak. Van het voortgangsrapport gaan de eerste pagina's over de RES. Is daar al meer bekend hoe er met onze moties wordt omgegaan door de RES-regio? In deze voortgangsrapportage zien we die nog niet terug, en we zouden vragen of er met de toen ingebrachte punten rekening wordt gehouden? Van de voortgangsrapportage staat op pagina 6 dat er een adviesbureau de opdracht is gegeven de communicatie en participatie te doen. We vragen ons af: waarom doet de gemeente dit niet zelf? En is bij die opdracht ook meegegeven dat ze zoveel mogelijk rekening moeten houden met wat goed is voor de Rijswijkers van Rijswijk? Wij zijn een beetje bang dat het wellicht een hip marketingverhaal wordt, dus daar willen we graag antwoord op. En er staat nergens iets over de kosten die de verschillende plannen met zich mee gaan brengen, en het gevoel blijft dan een beetje dat we een carte blanche hebben gegeven voor deze plannen. Is er inmiddels al meer zicht op wat deze plannen voor de Rijswijkers gaan kosten? En wellicht voorkomt het ook dat een heleboel mensen diep in de spreekwoordelijke poepzakken zodat ze wellicht nu al kunnen gaan beginnen met wat sparen hiervoor. Dat zou ons idee zijn. Over het plan van aanpak hebben we nog een drietal vragen. Waarom is bij de doelen 1.3 niet ook het inzichtelijk maken van de algehele kosten van de routes naar het aardgasvrij voor de gemeente en voor de Rijswijkers opgenomen? Kan dit nog toegevoegd worden? En op pagina 5 staat dat de gemeente zich alleen zal richten op bewoners en bedrijven die wel mee willen denken.

Het lijkt erop alsof de gemeente kritische geluiden over de Energietransitie nu niet wil horen of mee wil nemen. Klopt dat? En op pagina 8 tot 11 staan een hoop mooie woorden over participatie, maar bij bewoners staat er alleen maar bij het kopje: informeren. En dan is communicatie ook vooral voor mensen die mee willen doen terwijl er heel veel mensen kritisch zijn op de Energietransitie. Hoe gaat het college met die onvrede om, en om die mensen een stem te geven? En kunnen zij, wanneer gewenst, ook een plek krijgen in de adviesraad? Verder wil ik mij aansluiten met betrekking tot de enquête bij de woorden van mevrouw De Mooij van de VVD. Ik heb het ook ingevuld uiteraard. Niet omdat mijn buurman dat heeft gedaan, maar omdat ik dat zelf boeiend vond. Ik vond het wel lastig daar om kritisch te zijn, want de antwoorden op de vragen worden allemaal erg positief ingestoken, en ik zou ook willen dat daar wat meer ruimte zijn voor de inwoners die toch iets meer een kritische noot hebben.

De voorzitter: De fractie van Onafhankelijk Rijswijk. Is die aanwezig? Niet. Dan gaan we naar de eerste termijn van de wethouder, maar ik wil de wethouder even de gelegenheid geven om even de vragen te kunnen bekijken, en daarom dus even te schorsen tot kwart voor elf. Want het zijn natuurlijk een hele hoop vragen die gesteld zijn. En ik wil in de tweede termijn ook de raadsleden vragen, gezien het tijdstip van de avond, om in de tweede termijn echt even te beperken tot vragen die onbeantwoord zijn of naar uw inzicht onvoldoende beantwoord zijn, en concrete zaken die u de wethouder wilt meegeven. Voor nu schorsen we in ieder geval even tot kwart voor elf.

Schorsing

Wethouder Keus: En bijzonder veel dank ook voor de uitstekende vragen, en ook de adviezen die worden meegegeven. Heel constructief. En ja, we bespreken vandaag de voortgangsrapportage. Ik heb even gekeken, die is gestuurd naar uw raad in oktober 2020. En dat lijkt niet zo lang geleden, maar ondertussen is de wereld behoorlijk veranderd. In de tussentijd zijn de Verenigde Staten weer aangesloten bij de Parijs klimaatdoelstellingen, en heeft de EU ook even de ambitie tussendoor nog even aangescherpt van 40% reductie in 2030 naar 55%. Dat zijn geen kleine zaken. Zo zie je maar hoe in een korte tijd de wereld toch weer anders eruit komt te zien, dus ook lijkt het wellicht wat achterhaald. Ik denk dat er nog veel aanknopingspunten zijn waar we het vandaag inderdaad over kunnen hebben en u kunt ook het tweede kwartaal van dit jaar ook een volgende voortgangsrapportage weer verwachten, maar ik neem aan dat we… Want ik stel me zo voor dat we hier een aantal thema's met elkaar dus dan ook hebben besproken. En dat is hartstikke goed. We kijken dus een stukje terug op wat we gedaan hebben, en waar we mee bezig zijn, en wat eraan zit te komen. De focus inderdaad ligt heel erg op de Transitievisie Warmte en de RES. En ik denk dat er een terecht punt is van **de heer De Vries** om ook duidelijk te maken in dat proces hoe de wereld er na 2021 eruitziet. Die Transitievisie Warmte die we eind '21 opleveren moet natuurlijk een doorkijk geven naar 2030, en eigenlijk ook nog een horizon 2050. Die zal om de zoveel jaar ook weer geactualiseerd moeten worden, maar uit die visie komen natuurlijk ook gewoon concrete uitvoeringsplannen, en die moeten in de tijd natuurlijk ook gewoon worden weggezet. Die moeten natuurlijk concreet worden gemaakt, dus er komt zeker ook een visie voor wat er na het 2021 hoe daar ook concreet mee aan de slag wordt gegaan met die visie die we dan in de raad hebben vastgesteld. **Sommige raadsleden** wijzen terecht inderdaad naar het proces van de Regionale Energiestrategie, en het concept wat we daarvan hebben besproken. Overigens ik maak een foutje. Ik zeg 40%, maar ik heb het over 49% natuurlijk reductie wat werd beoogd, dat naar 55% is verhoogd. De Regionale Energiestrategie daarvan is de bedoeling dat er 1 juli een RES 1.0, zoals dat dan wordt genoemd, wordt vastgesteld door de raad. We hebben onlangs dat concept daarvan voor de wensen en bedenkingen in de raad behandeld, en daar in de raad dus moties op in kunnen dienen. Die zijn integraal naar de RES-organisaties gestuurd. Inmiddels is daar ok een concept beantwoording daarvoor opgesteld en zal dat komende donderdag in het bestuurlijk netwerk, die beantwoording, worden vastgesteld en worden doorgeleid naar de colleges. En er ligt inmiddels een collegevoorstel in de maak om dan ook weer de beantwoording door te geleiden naar de raad, zodat die ook nog in de gelegenheid worden gesteld om daar weer op te reflecteren. En ik wou ook graag hier ook nog gebruik maken van de gelegenheid… En die uitnodigingen, als het goed is, via de griffie is ook ontvangen dat er de komende maand ook nog een drietal webinars zal worden georganiseerd vanuit de RES waar stil zou worden gestaan zowel bij de thema-elektriciteit als warmte, en ook de wensen en bedenkingen, en de beantwoording daarop. Daar is ook een

onderscheid gemaakt. Een aantal van die moties zagen echt toe op het regionale proces. Een aantal moties meer op lokale aangelegenheden. Daar komen wij zelf als college later ook nog op terug. Maar dan toch om even aan te sluiten bij de vraag van **Beter voor Rijswijk**: ja, we zien niet zoveel waterstof, en ook niet eigenlijk over kernenergie en thorium. Nou, dat zijn niet Rijswijk de enige geweest die daar een motie over heeft ingediend. Er zijn meerdere gemeentes, gemeenteraden geweest die er aandacht voor hebben gevraagd, en ook daarvoor zal er een beantwoording vanuit de RES komen jullie kant op. En kan daar ook nog op worden gereflecteerd, dus dat zal de komende tijd gaan spelen. Ik zit even te kijken of dat voldoende is voor de RES op dit moment. Ja, en een ander thema wat natuurlijk heel prominent ook de komende tijd zal gaan spelen is de leiding door het midden, of eigenlijk moet ik zeggen WarmtelinQ hoe het nu genoemd wordt. WarmtelinQ is eigenlijk… Wordt gedragen door de Gasunie. Gasunie is een overheid NV. Het Ministerie van Economische zaken heeft gevraagd aan de Gasunie… Het was eerst een project van Eneco, om dat project Leiding door het Midden over te nemen om zo de publieke belangen te borgen. En dat is wel even een technische exercitie, maar het is wel belangrijk om heel goed dat onderscheid te maken, want ik denk dat de fractie van het **CDA** daar een aantal hele terechte vragen over stelt waar het, als het gaat over: ja, waar gaat de gemeente nu over, en hoe borgen wij nu ook voor onze inwoners dat zij al die publiekelijke belangen geborgd zijn? Het gaat over betaalbaarheid, maar ook leveringszekerheid. Eigenlijk, moet ik aansluiten ook op de vraag van **de heer Van der Meij** over landelijke ontwikkelingen. Laat ik eerst even beginnen met een onderscheid maken. Leiding door het Midden WarmtelinQ, is een transportlijn. En feitelijk wat Gasunie doet is vanuit de haven van Rotterdam warm water, heet water, transporteren naar Den Haag. Dat is het tracé. En dan komt weer een stroom water weer terug dat is afgekoeld. Dat is in feite wat zij doen. Dus WarmtelinQ moet je zien als een warmtebron voor gemeenten die daaraan aangesloten willen zijn. Zij zullen dit jaar daarvoor een investeringsbesluit moeten nemen en om die pijp uiteindelijk aan te gaan leggen. En daar mist nog een stuk financiering, en daar kijk concreet WarmtelinQ, en ook EZK naar de gemeente die aan die en het tracé liggen, die potentieel daar gebruik van willen gaan maken. Nou, daar is dan een discussie over met de gemeente, omdat wij als gemeente vinden dat wij, zoals ik ook in de beantwoording naar het **CDA** heb aangegeven, wij zijn geen warmtebedrijf, wij zijn geen afnemers, dus wij zijn wel verantwoordelijk voor zo'n visie hoe over wij woningen van het aardgas willen halen, maar wij zijn uiteindelijk geen afnemers. Dus wij hebben ons daarom ook op het standpunt gesteld dat wij geen financiële, dan wel juridische, garanties gaan afgeven aan de Gasunie. Maar uiteindelijk zal die warmte wel getransporteerd moeten worden naar de woning. En daar komt dan de distributie om de hoek kijken. En dat is dan een apart bedrijf zoals het nu geregeld is, zou dat een apart bedrijf moet de die dat voor zijn rekening gaat nemen. En nu wordt het even nog wat complexer, en dat is dat daar belangrijke wetgeving nog steeds bij de regering ligt, en het er ook niet naar uitziet, ook gelet op de politieke omstandigheden bij het rijk - een minister die is vertrokken - dat die Wet collectieve warmtevoorziening, oftewel Warmtewet 2.0, zoals die in de volksmond is gaan heten, dat die nog aangenomen gaat worden voordat wij over die Transitievisie Warmte gaan beslissen. En dat maakt het wel heel complex, want in die Warmtewet wordt een hoop geregeld, namelijk de gemeente die regierol kunnen gaan invullen, welk wettelijk instrumentarium zij tot hun beschikking krijgen om zaken af te dwingen, maar ook om publieke belangen te borgen, maar ook over de betaalbaarheid. Over hoe warmte uiteindelijk de prijs hoe die wordt samengesteld, en ook hoe zorg wordt gedragen dat dat woonlasten neutraal kan. En die garantie, dat is dan eigenlijk de eerlijke boodschap, die kan dus nu niet worden afgegeven, terwijl wij wel inderdaad de opdracht hebben vanuit het rijk om met een Transitievisie Warmte aan te geven hoe wij als gemeente het voor ons zien welke wijken er van het aardgas afgekoppeld kunnen gaan worden. Dus dat is een complexe, bijna een klassiek kip ei vraagstuk ook: wat moet er nu eerder zijn om aan de slag te kunnen? Waar we ook uiteindelijk met u als gemeenteraad met elkaar zou moeten bepalen welke rol je daar ook in wilt meenemen met die onzekerheid, en tegelijkertijd de commitment om **die afspraak uit het Klimaatakkoord met elkaar te bereiken, die inderdaad ook gewoon een plek moeten krijgen in die Transitievisie Warmte - dat is gelijk een toezegging aan de heer De Vries** – om daar toch invulling aan te geven, en niet kansen te missen. Want WarmtelinQ zie ik nog steeds als een hele grote kans om een groot deel van onze woningvoorraad van het aardgas af te krijgen, en daarmee dus een substantiële CO2-reductie te kunnen realiseren. Dus daar in dat proces zitten wij met gemeente, provincie, Gasunie, het Ministerie van economische zaken, en dat is een complexe, want nou ja, iedereen kijkt elkaar aan, iedereen wil het project dat het doorgaat, en dat er gewoon een verantwoord besluit kan worden genomen. Maar tegelijkertijd is er gewoon onzekerheid over het laatste stukje wat geïnvesteerd zou moeten worden om ook verantwoord die

investering te kunnen doen. Daarvan kan ik u wel informeren dat partijen bereid zijn om op proces om verder te komen om elkaar meer conform te geven een intentieverklaring met elkaar af te spreken zodat we naar alle partijen toe meer conform kunnen geven om uiteindelijk dat investeringsbesluit … Zodat de Gasunie dat investeringsbesluit kan nemen. En daar informeer ik u later ook graag wat uitgebreider over, en indien daar behoefte bestaat zou ik daar ook wel graag anders met u wat dieper in gesprek ook over willen gaan. Dat over de WarmtelinQ. Ja, complex wat daarbij maak is dus de Warmtewet die we dus niet meer deze kabinetsperiode verwachten, en eer dat er een nieuw kabinet geformeerd zal worden zijn we, denk ik, ook al een tijd alweer vooruit. Dus dat is een onzekerheid waarmee we te maken hebben. **De heer Van der Meij**, u refereerde ook om daar het onderzoek van de Raad van het Openbaar Bestuur over de uitvoeringslasten. Ja, dat is geen klein bedrag. Het is een substantieel bedrag, omdat om die klimaatafspraken te kunnen realiseren komen we feitelijk behoorlijk wat geld tekort. Dat is wel een realiteit waarmee we nu wel te dealen hebben. Ja, dat is inderdaad een lastige, want uiteindelijk kunnen we het nu nog redelijk financieel de plannen verder uitwerken, maar straks in de concrete uitvoering zal dat wel gaan knellen. Zeker als je ziet wat een intensieve participatie en betrokkenheid je ook allemaal moet organiseren, dus dat is wel een beperkende factor in dat opzicht. Voorzitter, ik heb het nu over WarmtelinQ gehad. Aantal wetgeving die achterblijft. Onlangs heeft de minister ook de colleges, de gemeente ook geïnformeerd over de stand van zaken met het programma Aardgasvrije woningen. En zoals inderdaad **mevrouw De Mooij** aangaf: die resultaten blijven wel achter. En de praktijk is ook heel weerbarstig. Ik denk dat het heel goed is om daar kennis van te nemen, dat niet per se cynisch te bekijken, maar echt goed te leren: wat gebeurt er nu in die gemeenten, waar kunnen wij profijt van hebben, en ook leren van de zaken die juist wel goed gaan. Dat lijkt mij heel goed om dat op die manier in te steken en daar niet een koppositie in te gaan nemen. Ik denk ook dat het goed is om te kijken wat om ons heen gebeurt. Onlangs is in de gemeente Den Haag een goed debat geweest over het Stedelijk Energieplan, waarbij ook een aantal interessante moties zijn aangenomen. We zien op het isoleren van, of een isolatiebrigade heet dat, volgens mij. Stoer genoemd. En ook een menukaart, een energiemenukaart, voor elk huis. Nou, ik denk dat ik die wel in de no-regret categorie zou kunnen noemen waarbij je echt als gemeente je meerwaarde kan hebben. Ik vind dat hele interessante opties die op zijn minst het verkennen waard zijn om te kijken hoe we daar ook in Rijswijk wellicht invulling aan kunnen geven om daar wat actiever, wat meer toenadering te zoeken met hele concrete oplossingen die op korte termijn ook al energiebesparingen op kan leveren, en dus ook een besparing goed voor je portemonnee en voor het comfort. Dus het lijkt me goed om dat nader te onderzoeken. Er ligt ook een motie van **D66** die tijdens de behandeling van de RES is ingediend over een investeringsfonds. Ook daar is er al gevraagd om een startnotitie. Daar komen we later ook nog even met een reactie om te kijken of dat misschien wel een weg is ook om die rol te kunnen pakken. Ja, en dat is eigenlijk ook mijn antwoord op de vraag van… Ik moest wel even teruggaan naar de moties over – overigens een hele goede moties, denk ik – van de fractie van de **Partij van de Arbeid** die ook aansluiten om te kijken hoe we op die manier daar ook invulling aan kunnen geven. Het zal misschien niet helemaal één op één zo aansluiten, maar de geest van de motie, denk ik, dat we daar redelijk in tegemoetkomen, maar dat oordeel laat ik eindelijk uiteraard aan uzelf over. Ja, om bij de fractie van de Partij van de Arbeid te blijven: u zet het heel erg in, we zien weinig visie en u doet echt het minimale of klopt het dat u meer doet dan alleen maar het minimale? Nou, ik zal misschien even een aantal voorbeelden geven waar we onlangs mee bezig zijn geweest. We hebben een aanvraag gedaan voor de Regeling Reductie Energieverbruik bij het rijk. En ik krijg echt net voor het debat een bericht van de minister binnen. Niet dat we het gekregen hebben, maar wel dat het beschikbaar bedrag van 70 miljoen is verhoogd naar 100 miljoen, omdat de Regeling overvraagd is. Nou, dat stemt wel positief. Daarmee kunnen 60 gemeentes meer bediend worden met die subsidie. Dus daar ben ik hoopvol in dat we die gaan kijken, en dat Rijswijk daarvan kan profiteren om maatregelen te nemen in huis. Vanochtend nog in B&W akkoord gegeven op de intentieverklaring die we met Zon op Rijswijk aan kunnen gaan als het gaat over het tweede project Zonnepanelen op De Altis. Waarbij het dak van de nieuwe sportcomplex beschikbaar wordt gesteld voor zonnepanelen, en waarvoor het voor Rijswijkers mogelijk is om daarop in te schrijven om zo met name die groepen mensen die zelf niet in staat zijn om duurzaam energie op te wekken om hun toch de gelegenheid om dat op die manier voor elkaar te krijgen. En we zijn intensief ook bezig met het Rijswijk Centre for Sustainable Geo-energy die ook hele interessante innovatieve projecten doet, en ook vraagt aan Rijswijk om daarbij betrokken te zijn, dus… Ja.

<u>De heer Paredes (BVR), interruptie</u>: Weet De Altis dat de solderingsregeling is afgeschaft?

Wethouder Keus: Het gaat hier niet per se om of De Altis, en dus wij, gemeente Rijswijk, dat weten. Het gaat erom dat die Zon op Rijswijk, de energiecoöperatie, mensen de gelegenheid geeft om mee te doen in dat project. En die weten heel goed inderdaad van de hoed in de rand als het gaat om wetgeving daaromtrent. Dus dat zal inderdaad wel wat doen wellicht met hun rendement, maar dat is… Nog steeds zien ze daar een interessante businesscase in. Dus ik denk dat dat een mooie win winsituatie is, want het draagt tegelijkertijd bij aan onze doelstellingen voor de Regionale Energiestrategie om ook de beschikbare daken met zonnepanelen te beleggen zodat we ook zelf in staat zijn om steeds zelf meer duurzame energie op te wekken. Dus een mooi voorbeeld van hoe je echt een win winsituatie kan bereiken. Dan had ik de vragen ten aanzien van de corporaties, zowel van het **CDA** als van de **Partij van de Arbeid**. Ja, het kan wellicht zijn dat er nu geen hele harde intentieovereenkomst of afspraken liggen. Wij zijn zeer intensief met Vidomis en Rijswijk Wonen en echt heel constructief in overleg in het bijzonder als het gaat om de WarmtelinQ. Corporaties zijn wel potentiële afnemers, geven aan daar veel belang ook bij te hebben om voor hun verduurzamingsoperatie, waar zij wel degelijk ook al een visie hebben en ook concrete plannen om hun voorraad de verduurzamen. Dus als daar de indruk bestaat dat de corporaties dat niet hebben dan wil ik dat bij deze wegnemen. En dat is zeer constructief. Ook omdat onze belangen gewoon hetzelfde zijn, dus die samenwerking die ervaar ik als zeer positief, en we brengen elkaar ook echt ver, omdat zij ons weer helpen met data over hun vastgoed. En ja, voor ons het beter inzichtelijk maken wat de opgave voor ons is. Wij kunnen ook weer met data hun helpen. En we hebben speciaal voor hun ook een rol misschien wel weggelegd in de stuurgroep samen ook met andere partijen. En de corporatie geeft terecht aan: wij zijn niet de enige vastgoedeigenaars. We willen ook graag vertegenwoordiging van huurbeleggers of van vanuit de VvE's, dus ik denk dat dat goed is dat we dat op die manier zo organiseren. Dan denk ik eigenlijk dat ik de meeste vragen nu wel heb beantwoord. Ik zie nog inderdaad de vraag van **GroenLinks** om **ook de opbrengsten een plek te geven in de Transitievisie Warmte, niet alleen de kosten. Dat lijkt mij heel goed om dat onderdeel ook gewoon mee te nemen**. **En ook een toezegging naar D66 over de ELENA-gelden**. Volgens mij heeft ook nog een andere fractie geweest om daar… Ik word net geïnformeerd dat er nog geen concrete aanvragen zijn, maar er is wel nu een overleg met provincie en nog twee initiatieven om te kijken hoe die daarvoor ingezet kunnen worden.

De voorzitter: Dan de tweede termijn voor de raad. Ik zou nogmaals willen vragen: beperken tot de openstaande vragen die u heeft, en natuurlijk tot de concrete zaken die u de wethouder wilt meegeven. Het gaat hier niet om een raadsvoorstel, het gaat om een tweetal IB-brieven. Dus als u zich daartoe kunt beperken, bent u vrij om andere dingen te roepen, maar vanuit de voorzitter even het verzoek: beperkt u tot openstaande vragen, en tot concrete zaken die u de wethouder wil meegeven. Dan ga ik naar de heer Kooy.

Tweede termijn

De heer Kooy (PvdA): Ik ga gewoon mijn vragen stellen. Het is tenslotte gewoon geagendeerd. En ik was net als eerste, dus ik loop even mijn lijstje af. Het is fijn te horen dat **de heer El Majjaoui** ook op de corporatie stuk aanhaakt. Dat was ook één van onze moties die we in maart hadden ingediend. Wij nog even het stukje over betaalbaarheid voor de laagste inkomens. Dat is inderdaad, volgens mij, ook een motie die we tijdens de RES hebben ingediend. Volgens mij ook met Wij. en GroenLinks **Wij. en GroenLinks**. Dus het is inderdaad een herhaling. **Gemeentebelangen, de heer Van der Meij**. Inderdaad, terecht de opmerking over geen volledige mono-oplossingen. Dat is ook juist waarom we in maart ook gevraagd hebben naar de regiefunctie, want zeker ook in de aanleg van die WarmtelinQ is het dus belangrijk of dat we technisch gezien water van 70 graden of van 90 graden krijgen, omdat het ook belangrijk is om de oude wijken van warmte te kunnen voorzien. Maar het wil nog niet zeggen dat er een mono- oplossing is. Dus ook zeker die aanscherping die terecht door de wethouder werd aangehaald van 49 naar 55% gaat over CO2-reductie, en niet per se over dat er helemaal geen gasaansluiting in een huis zit. Dat is voor de PvdA niet een hoofddoelstelling. Het gaat echt om het eindresultaat wat we willen bereiken. En daarom vond ik het ook fijn dat we in deze discussie toch ook meer naar elkaar toe kruipen. We zien heel vaak, horen we de term lastig in plaats van dat we het als een kans zien. En energiebesparing en die CO2-reductie gaat ook met sprongen waar mensen kansen zien. Zelf heb ik kans gezien om in het weekend mijn vloer te isoleren, en dat geeft mij toch een stukje comfort. En dat is ook waar de PvdA het over te doen heeft gehad, het comfort die gewoon blijft, en ook voor de laagste inkomens. Hoe kan dat betaalbaar blijven als de energieprijzen gaan stijgen? We zullen er wat mee moeten doen. Dus het

gaat niet alleen over die energiereductie, maar ook om de continuïteit in het welbeleven dat we hebben. En dan ga ik terug naar de wethouder met zijn regiefunctie, en die temperatuur die ik net al genoemd heb. U maakte net een opmerking over de kosten die er zijn voor deelname aan WarmtelinQ. En volgens mij is het aan de raad dat werd het budgetrecht hebben, dus ik zou ook wel graag willen dat, voordat die afweging wordt genomen en we definitief ja of nee zeggen, u naar de raad komt met die cijfers om daar draagvlak te krijgen voor besluitvorming vanuit Rijswijk. Dat was mijn vraag concreet ook aan de wethouder.

De heer Veerman (D66): Nee, bedankt voor antwoord op de vragen. Ik zat nog even aan de WoonWinkel te denken. De Woon Energiewinkel, als ik het zo goed zeg. Die vragen zijn nog niet beantwoord, en daar wil ik het bij houden.

De heer De Vries (GL): Bij mij nog enkele vragen die openstaan. Ik ga ze snel weer langs. De eerste is dat in het basisdocument Energietransitie, er worden twee activiteiten genoemd die op de planning stonden voor uitvoering vorig jaar en dit jaar. Dan ging het om verkenning alternatieve buurt de waar in potentie al electric haalbaar is, en onderzoek naar de alternatieven voor de vooroorlogse buurten. Die staan niet in de voortgangsrapportage genoemd, dus ik ben erg benieuwd wat de status daarvan is. Als u dat niet weet, prima om daar schriftelijk op terug te komen. Dan de tweede vraag over de voortgangsrapportage. Volgens mij zei u…? Ik vroeg inderdaad: wat zijn Energietransitie plannen voor het college van 2022. U zei volgens mij daarop: ja, er wordt ook een beeld geschetst na 2021. Maar een beeld schetsen vind ik wel wat anders dan echt plannen. Dus ik zie graag in de aankomende… Ja, die heb ik dus verkeerd begrepen zie ik aan uw gezicht. Nou, dan zie ik dan graag de plannen voor tegemoet in de komende voortgangsrapportage van 2022. Even kijken, de opbrengsten. Daar heb ik net antwoord op gekregen, **net zoals de toezegging op dat alle afspraken uit het Klimaatakkoord een plek kan krijgen**. Ja, want ik mis er nog enkele in het plan van aanpak. En dan de allerlaatste vraag. Dat ging nog over participatie. Ik denk dat het heel goed is om ook richting de inwoners mee te geven dat ze dus niet direct invloed kunnen hebben op de Transitievisie Warmte, maar dat ze wel bijvoorbeeld via de bewonersvereniging, via de adviesraad zeg maar, invloed kunnen uitoefenen als ze dat willen. Maar in ieder geval dat ze weten dat die mogelijkheid er is, en niet enkel over de no-regret maatregel richting hun wordt gecommuniceerd.

De heer El Majjaoui (CDA): Ja, dank u wel, wethouder over de helderheid met betrekking tot de vraag woningbouwcorporaties, want het blijkt niet echt uit de vragen dat er sprake is van intensieve samenwerking. Nou, ik hoor uit uw mond dat er inderdaad sprake is van een constructieve, en intensieve samenwerking met de woningbouwvereniging middels stuurgroep. Daar ben ik heel blij om. En wat betreft de WarmtelinQ. Gasunie die heeft de opdracht van de overheid gekregen om de transportleidingen aan te leggen, dat is goed. Maar waar het mij meer omgaat… Ik weet niet of u daar de antwoorden over hebt. Nu is de Gasunie aan zet, maar hoe zit dat in de gebruiksfase, in het kader van de liberalisering van de energiemarkt? Gaan zij het voorzetten, of komen andere partijen in beeld vanwege het monopolie die doorgebroken moet worden om ook die bewoners wederom te beschermen vanwege de prijs en de levering? Want ik weet dat de gemeente hier een regulerende rol en een controlerende rol heeft, maar kunt u daar even een antwoord op geven? Wat ik wil meegeven aan de wethouder is… Want we krijgen nu warmte uit de Botlek. Want je hebt lage temperaturen en hoge temperaturen. Zijn dat twee verschillende leidingen of is dat één geheel? Want ja, je hebt verschillende woningen. Het ene deel van de woning is geschikt voor lagere warmte tot 40 graden en met een lage Delta T, maar sommige woningen die zeer verouderd zijn die kunnen geen genoegen nemen met een lage Delta T of lage warmte. Dus de vraag is: zijn er twee verschillende leidingen of is dat een geheel?

De heer Hoek (Wij.): Nou, gezien de tijd dan: kan de wethouder wellicht een samenvatting maken naar aanleiding van de vragen en antwoorden? Soms was het onnavolgbaar, onder andere met de garanties die gegeven kunnen worden en waarom en hoe participatie gaat knellen. Maar goed, dat is even kort mijn bijdrage.

De heer Paredes: Geen tweede termijn, dank u wel.

Mevrouw De Mooij (VVD): Even kort inderdaad. Ik heb even gemist wat concreet inhoudt dat u gaat inzetten op vraagreductie. En even kijken. U heeft in de beantwoording genoemd: intensief participatietrajecten waar hoge kosten in gaan zitten, maar ik heb wel de echte beantwoording over het participatietraject en de enquête wat daarmee gedaan wordt, die uitkomsten, en hoe de representativiteit eigenlijk gewaarborgd kan worden, want je hebt kans dat er een eenzijdig beeld uit zo'n enquête komt, en daar moeten we toch wel voor waken. De rol van Stedin en de kapitaalstorting door Rijswijk. Daar wil ik nog even wat verduidelijking op. En ik heb wel begrepen dat u de aanbevelingen met betrekking tot de experts en leermomenten mee gaat nemen, dus ik hoop dat we dat gaan terugzien, en tot zover.

De heer Van der Meij (GBR): Ik wil graag de wethouder meegeven, en ik hoop dat ook graag toegezegd te krijgen. Dat hij in de komende voortgangsrapportages ruimte en aandacht biedt voor hybride energieconcepten als alternatief voor die vooroorlogse wijken waarbij we gewoon nu al weten dat dat nooit full electric concepten kunnen zijn. Biedt daar ruimte voor om daar in de komende rapportage daarop terug te komen in hoeverre de hybride concepten ook haalbaar kunnen zijn.

Mevrouw Ten Brummelaar (RB): Wederom, moet ik mij aansluiten bij een deel van de enquête van **mevrouw De Mooij**. Ook sluit ik mij graag aan bij de woorden van **de heer Hoek** om een korte samenvatting te ontvangen van de vragen en de antwoorden, aangezien dit niet helemaal mijn expertisegebied is. Ik me normaal meer richt op sociaaldomein, dus dat zou ik heel erg op prijs stellen. Volgens mij heb ik nog wel het antwoord gemis op de vraag of er inmiddels meer zicht is op wat deze plannen de Rijswijker gaat kosten? En of binnen welk termijn we dat inzicht dan eventueel wel kunnen gaan krijgen?

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil iedereen er natuurlijk op wijzen dat de griffie een goed verslag gaat maken van deze bijeenkomst, dus dan kunt u ieder geval ook een stuk teruglezen. Wethouder?

De heer Keus: Ja, en ik wens de griffie daar heel veel succes mee, inderdaad. Ja, ik vind het op zichzelf helemaal niet een slecht idee om een aantal zaken wat puntsgewijs nog mee te geven, maar ik zou eigenlijk… Sterker nog willen aanbieden met name over die WarmtelinQ en de wetgeving die dus nu achterblijft. Dat is best een technisch verhaal, maar wel van wezenlijk belang. Ik heb, volgens mij… Hebben we straks een aanvraag lopen op 25 maart, uit mijn hoofd, om een beeldvormende sessie over de Transitievisie Warmte te organiseren. En wellicht is dat ook wel even om punt om dat weer even specifiek wat dieper in te gaan op die wetgeving hoe die van belang is voor de gemeente om invulling te geven dus aan die regierol waar de heer Kooy terecht op wijst. Voorzitter, ik ga de vragen gewoon door, en geef maar aan als er een versnelling in moet komen.

De voorzitter: Dan geef ik nu aan dat er een versnelling in moet komen.

De heer Keus: Dat is heel goed. Ja, voorzitter…

De voorzitter: En als het te snel gaat dan grijpen de raadsleden wel in.

De heer Keus: Absoluut. Ik vind dat een mooie checks and balances die u organiseert zo. De regiefunctie. Ja, daar is die wetgeving inderdaad belangrijk voor. U geeft aan: het budgetrecht ten aanzien van het wel of niet afgeven van financiële garantie. Ik kom daar graag dus in de presentatie ook even woordelijk daarop terug, omdat het daar ook duidelijker wordt waarom dat standpunt wordt ingenomen. En wellicht kan ik u meegeven dat het voorbeeld wat we in Delft hoe zij omgaan met hun verantwoordelijkheid die zij pakken ten aanzien van het warmtenet. En het is… Ik meen dat dat in december nog in de raad is geweest. Wellicht kan ik u daar wat over toesturen. Dan ziet u daar ook de afwegingen en de argumenten die dan spelen van welke positie als raad, als gemeente kan innemen. De hybride… De heer Kooy doet ook een warm pleidooi om vooral de CO2-reductie centraal te stellen en niet de techniek, dus als daar een hybride strategie leidt tot een grotere reductie dan moet je dat op die manier zo organiseren. **Ik zeg toe, dus ook aan de heer Van der Meij, om die in de volgende rapportages mee te nemen, en ook in de Transitievisie Warmte om die hybridestrategie ook daarin op te nemen.** Dan, even kijken. Ja de heer Kooy zegt: ja, ik hoor veel, en dat het lastig is, maar geen

kans. Ja, volgens mij zeggen we allebei: volgens mij focussen we… Ja, zijn we… Pakken we echt elke kans op om die Energietransitie vorm te geven, maar moeten we ook gewoon heel eerlijk zijn over de knelpunten waar we tegenaan lopen. Ook omdat de verwachtingen wel realistisch neer te kunnen zetten, dus volgens mij moet er voor beide aandacht zijn. De fractie van D66 over het Energieloket. Ja, daar heb ik in de beantwoording, om toch maar even kort te zijn, richting het CDA heb ik daar… O, nee, volgens mij schriftelijk naar de fractie van D66 ook. Is dat we nu ook een contract hebben met het Regionaal Energieloket die dat ook doet voor de gemeente Amsterdam, dus daar verwijs ik u naar de website. Die geeft heel inzichtelijk inderdaad wat voor dienstverlening zij verlenen. De fractie van GroenLinks over de alternatieven voor de vooroorlogse wijk. Ja, dat heeft inderdaad in het basisdocument gestaan, en daar komen wij op terug in de Transitievisie Warmte. Dus wat de staat daarvan is is dat we daar niet concreet aan de slag nu zijn, maar dat we dat meenemen in de Transitievisie Warmte. **Waarbij dus zowel de strategie full electric, warmtenet, maar ook dus met de toezegging ook de hybridestrategie ook in wordt opgenomen**. Dus daar komen we inderdaad op terug. Met ook vanuit de leidraad, u wellicht bekend, een technisch economische verkenning van wat we al hebben in Rijswijk, wat het alternatief voor welke wijk vanuit een technisch oogpunt bekeken daar het meest voor de hand zou liggen tegen lage maatschappelijke kosten. Dus daar komen we nog op terug. Ja, u had…
De heer De Vries (GL), interruptie: In ieder geval goed om te horen dat het tot daar in de Transitievisie Warmte op terug wordt gekomen. Dat is één van de activiteiten. Er was ook nog de andere activiteit. De verkenning van de alternatieven in de buurt, en waar in potentie al electric haalbaar is. Die stond genoemd in het basisdocument voor 2020. Dat is een globaal tijdspad stond er ook bij, maar daar heb ik u nog niet over gehoord, dus wordt die dan ook meegenomen in de Transitievisie Warmte of misschien de voortgangsrapportage die we in maart ontvangen?
Wethouder Keus: Nee, dat is interessant, en misschien wijkt dat af van de datum wat in het basisdocument zal staan, want dan gaan we toch de technologie centraal stellen in plaats van de CO2-reductie die we willen bereiken. Maar het zit natuurlijk wel gewoon als alternatief voor aardgas… Wordt het meegenomen en wordt er getoetst per woningtypen wat daar het meest voor de hand liggende, met allerlei randvoorwaarden die je daarvoor gebruikt, of dat een alternatief is die daarvoor in aanmerking komt. U kunt zich voorstellen dat moderne woningen goed geïsoleerd… Dat daar full electric een haalbare, en mogelijk een goed betaalbaar alternatief is, maar dat is afhankelijk natuurlijk van het woningtype. Voorzitter, dan heb ik een vraag ook over de participatie, dus ook niet alleen communiceren over no-regret, maar bijvoorbeeld ook de mogelijkheid om in een adviesraad plaats te nemen. Nou, dat lijkt me goed om daar gewoon breder te communiceren over de mogelijkheden hoe je betrokken kan zijn bij dit proces. Maar we krijgen natuurlijk… Na de visie komen er ook gewoon concrete uitvoeringsplannen. Nou, dan ga je echt de wijken in. En dan natuurlijk wordt het veel concreter en zal er ook meer betrokkenheid van de mensen worden verwacht, maar waarschijnlijk ook gewenst, omdat het dan ook echt effect gaat hebben, en ook de gevolgen daarvan merkbaar zullen zijn. En daarnaast is in het kader van Transitievisie Warmte wordt ook gewoon een formele inspraakprocedure ingezet, dus ook dat is natuurlijk een vorm van betrokkenheid, van participatie. Dan kom ik bij de vraag van het CDA. Ja, wederom, u legt de vinger op de zere plek, wil ik zeggen, maar ik kan ook zeggen… Het gaat over de consumentenbescherming. En het is precies dat punt waar de Warmtewet dat dat nu onvoldoende geborgd is. En dan gaat het even, zonder te technisch te worden, de vraag of een warmtebedrijf integraal verantwoordelijk wordt voor de hele keten. Ja, dat klinkt even heel… Nou ja, vanaf het moment dat het van de distributie komt tot aan het moment dat dit dus echt in de woonkamer of in de huiskamer komt of dat daar ook nog een knip komt waar de gemeente ook gedeeltelijk… Er zijn allerlei modellen, marktordening, die nu simpelweg gewoon nog niet is geborgd in die wet. Dus dat is precies een heikel punt over hoe die markt dus georganiseerd gaat worden. Dan de verschillende leidingen waar de heer… Even kijken… Ja, de verschillende leidingen ten aanzien van hoge temperaturen, de lagere temperaturen. Ja, dat is ook wel interessant. Het lijkt me even goed dat iemand met technische expertise… Ik weet het antwoord, maar als ik het ga uitleggen dan gaat dat heel…
De heer Kooy (PvdA): Aan de lijn ligt één lijn warm heen, en iets kouder terug worden warmtewisselaars… Er zijn warmtekoppelingen. En afhankelijk van die warmtekoppeling gaat het de wijk in, en je kan zelf per huis kiezen wat je voor warmtekoppeling daar weer afhaalt. Je kan alleen niet bij verwarmen. Dan heb je meer instrumenten nodig. Dus vandaar de initiële warmte belangrijk is die door de pijp heen stroomt wat je afhaalt. Dus per huis kan je omlaag, maar niet omhoog

Wethouder Keus: Ja, dank, de heer Kooy. Dat klopt, maar collectief kunnen die wel worden georga… Dat er bijgestookt inderdaad wordt, en je hebt gemeentes waar gewoon gas of met diesel zelfs wordt bijgestookt als het te lage temperatuur is. Nou, dat lijkt me geen wenselijke…
De heer Kooy: Je kan ook met supertype geothermie bijstoken, maar dat is pas op de hele lange termijn.
Wethouder Keus: Nou, daar gaan we het inderdaad nog over …
De voorzitter: Laten we de details even tot 25 maart. Ja.

Wethouder Keus: Precies. Dan kom ik de fractie van **Wij.** Nou, die vragen een samenvatting, maar dan zou ik toch graag even het schriftelijk verslag, en dan 25 maart waar we inderdaad nog wat dieper door kunnen gaan dat wil aanbieden. De fractie van **VVD, mevrouw De Mooij**. Nogmaals, een heel terecht punt. Het inzetten op de vraagreductie, daar vraagt mevrouw De Mooij om: hoe gaan we dat dan organiseren? Ja, dat zit hem vooral in de… Kijk inderdaad hoe je huizen beter kan isoleren zodat warmte minder goed kan ontsnappen. Ja, uiteindelijk moet de woningeigenaar zelf natuurlijk investering in gaan doen, maar zoals ik al zei hebben wij ook een aanvraag gedaan voor een subsidie van de Regeling Reductie Energieverbruik, dus in die zin kunnen wij als gemeente ook, als wij die subsidie toegekend zouden krijgen, woningeigenaren kunnen ondersteunen bij het nemen van dat soort besluiten in financiële zin. En ook, denk ik, in het kader van voorlichting en met het, waar we het net ook over hadden, het Regionale Energieloket, met de kennis en expertise die zij in huis hebben om inwoners te adviseren hoe zij dat soort maatregelen het beste kunnen organiseren. En nou ja, waar ik net al refereerde, een aantal interessante initiatieven in Den Haag over isolatiebrigades, en energiemenukaarten, dat lijkt me ook goed om te onderzoeken of dat wellicht ook iets voor Rijswijk zou kunnen doen. Maar daar moet ik echt op terugkomen wat we daarvoor zouden moeten organiseren. Nou, uw vraag over de enquête. Ja, ik snap het, hoor. Het is een… Die vragen over: ja, als mijn buurman het doet. Het is een beetje… Uit onderzoek blijkt wel dat als je buurman bepaalde maatregelen treft, en die werken, dat dat beter helpt dan een voorlichtingscampagne van de overheid. Dus als je buren profijt hebben van een bepaalde maatregel dan ben je eerder geneigd om zoiets ook te doen. Dus zo was die vraag eigenlijk bedoeld. Dus een eerste enquête om even te peilen gewoon: hoe staat Rijswijk in dit vraagstuk? Dus daarom hebben we het expres ook wat breder gehouden, en wat meer open vragen. En als u bang bent dat dit een te eenzijdig beeld zou geven. Nou, als u het daar prijs op zou stellen kan ik u uiteindelijk de uitkomsten wel delen. En ik kan u verzekeren dat dat een heel divers beeld… Het zou zomaar eens een heel representatief beeld kunnen zijn van Rijswijk, dus dat is mij alleszins meegevallen, en die vraag heb ik niet beantwoord in eerste termijn van Rijswijks Belang, want ik vind dat wel een terecht punt over: hoe krijg je ook… Hoe voorkom je dat je alleen eigenlijk de early adapters - de mensen die al heel enthousiast en overtuigd zijn – meekrijgt, maar juist ook kritische geluiden. Nou, dat is een terecht punt. Ik zie dat andere gemeentes daar heel actief ook juist wat… Ben je kritisch, doen nu juist mee, want die geluiden willen we ook hebben zodat we ook op betere plannen kunnen komen. En het lijkt me heel goed dat we daar ook op inzetten in onze communicatie. Dat je een goede vertegenwoordiging hebt van mensen die meedenken zodat je uiteindelijk ook betere plannen kan maken met elkaar. Stedin. Kapitaalinjectie. Nou, dat heeft meerdere malen vertraging opgelopen vanuit Stedin, omdat vanuit aandeelhouders… Eigenlijk zeggen die zo: ja, als wij extra geld moeten leveren, wat krijgen wij daarvoor terug? En daar zit een discussie over de governance. En dat gaat met name ook over de strategie die Stedin inneemt in diezelfde Energietransitie. Als aandeelhouder meer geld zouden storten in het bedrijf willen ze daar ook meer zeggenschap daarover. Daar komt op zeer korte termijn… Als de planning aangehouden moet worden zou dat in februari een informatiepakket vanuit Stedin, het bedrijf, moeten komen voor de aandeelhouders, **en die stuur ik dan natuurlijk uiteraard zo snel mogelijk ook naar uw raad toe, waarbij er een voorstel wordt gedaan vanuit Stedin aan de aandeelhouders**. En dan krijgen de aandeelhouders waarschijnlijk een termijn van 50 dagen om daar een besluit op te nemen, maar ik heb daar nog geen stukken officieel nog van. Dus zodra we die hebben zullen we die zo snel als mogelijk ook doorgeleiden naar de raad. Dan de **fractie van GBR**. Nou, dat ging over de hybride energieconcepten. Nou, die toezegging heb ik gedaan. En dan de laatste vraag van **Rijswijks Belang** over de kosten voor de Rijswijkers. Ja, die moeten ook… Dat is het onderdeel ook wat in die Transitievisie Warmte ook meegenomen moet worden. Niet alleen de kosten, maar ook de opbrengsten, zoals ik net ook heb aangegeven. En ja, proberen om toch zoveel mogelijk die bandbreedte van wat het maximaal zou kunnen kosten en minimaal zou kunnen, om die steeds specifieker te gaan maken, zodat je ook in die zin een afweging kan maken tussen alternatieven voor aardgas en welke in financiële zin wellicht een voordeel kunnen opleveren, dus ook dat aspect zal worden meegenomen in de

Transitievisie Warmte. Voorzitter, ik ben door mijn vragen heen, meen ik.
De heer Kooy (PvdA): Nee, hoor. Ik heb even een vraag voordat u zo meteen uw samenvatting gaat maken over toezeggingen. Ik heb in de eerste termijn een toezegging gehoord van de wethouder tussen neus en lippen door dat hij eigenlijk daarmee effectief de moties die wij in maart hebben ingediend, vorig jaar, overneemt. Ik wil graag even of dat een geste was of dat het echt een inhoudelijke bedoeling was, zodat u het goed kunt samenvatten in uw toezegging.

Wethouder Keus: Nou, volgens mij is dit niet het gremium nu om moties over te nemen, **maar ik zal kijken hoe ik in de zaken die we nu uiteen hebben gezet of daar een link met uw moties te maken is**. En dan kunt u zelf de interpretatie daarmee… Ja, die is voor uw rekening of dat voldoende tegemoet zou komen.
Mevrouw De Mooij (VVD): Ik ben natuurlijk heel erg benieuwd naar de **uitkomsten van de enquête, dus die zou ik graag vast als toezegging willen hebben dat wij die toegestuurd krijgen**.

De voorzitter: Ik denk dat de raad daar in z'n geheel interesse in heeft. En dan nog een laatste interruptie van de heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (CDA): Ja, voorzitter, ik wil alleen maar de wethouder bedanken voor zijn beantwoording, en ik wens hem heel veel succes met de voortgang. En wij zullen de komende periode gewoon kritisch, maar zeker constructief poolshoogte nemen.

5. Sluiting

De voorzitter: Nou, dan denk ik namens iedereen bedankt voor de discussie. Het was een lange discussie, maar ik denk ook goed dat wij uitgebreid bij dit belangrijk onderwerp hebben stilgestaan. En dat gaan we nog een keer doen 25 maart, en dan in een beeldvormende sessie. En dan sluit ik voor nu deze forumvergadering af, en dan zie we mekaar donderdag weer in een beeldvormende sessie over de ontwikkeling van het Havenkwartier, en wens ik jullie allemaal een goede nachtrust, en morgen gezond weer op.

De voorzitter sluit de vergadering om 23.36

Verslag ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 16 februari 2021

De forumgriffier, de voorzitter,